

Omgevingsvisie voor de ideale gemeente Almelo 2020-2040

*Ter visie legging: 15 juli – 25 augustus 2020
Vaststelling: 29 september 2020*

Inhoudsopgave

Zo werkt de Omgevingsvisie

- [Uitleg over de Omgevingsvisie](#)
- [Wereldwijde ontwikkelingen](#)
- [Onze positie in de regio](#)
- [Meedenken en -praten](#)

Onze visie voor Almelo en de gebieden

- [Uitleg over de gebiedsindeling](#)
- [Dit is onze visie](#)
- [Buitengebied](#)
- [Bedrijventerreinen](#)
- [Wijken en dorpen](#)
- [Binnenstad](#)

Het ontstaan van Almelo, Aadorp & Bornerbroek

- [Het ontstaan van Almelo, Aadorp en Bornerbroek](#)

Ik wil een idee indienen

- [Ik wil een idee indienen](#)

Contact

- [Contactgegevens](#)

Bijlagen

Dit is een PDF-bestand op basis van de website omgevingsvisie.almelo.nl. Op de website staan onder elke alinea linkjes naar relevante, vastgestelde beleidsstukken. Deze stukken hebben we niet als bijlagen opgenomen in deze PDF. U kunt ze wel in de PDF aanklikken en dan opent automatisch het juiste venster in uw browser.

UITLEG OVER DE OMGEVINGSVISIE

In deze Omgevingsvisie leest u over de gemeente Almelo. Over hoe onze omgeving zich tot nu toe heeft gevormd en wat we voor de toekomst willen. We gebruiken deze visie om de ideeën van alle Almeloërs aan te toetsen: past dit idee bij de visie op Almelo? Het doel is een omgeving waarin we zo goed mogelijk kunnen wonen, werken, sporten en ontspannen.

De Omgevingsvisie is onderdeel van de Omgevingswet, die op 1 januari 2022 wordt ingevoerd. In deze een wet komen 26 oude wetten samen. Daardoor zijn er nu minder regels voor ruimtelijke ontwikkelingen. Bovendien zijn de regels in de wet begrijpelijker beschreven.

Bij het werken volgens de Omgevingsvisie gelden altijd de landelijke wetten en voorschriften en het vastgestelde beleid van Almelo.

Zo werkt de Omgevingsvisie

Wanneer is deze Omgevingsvisie voor u van belang? Vooral als u een idee heeft en wilt weten of u dat mag uitvoeren. Of als u wilt weten welke kant Almelo op gaat. Het toetsen van uw idee gaat als volgt:

- U kunt eerst zelf kijken of uw idee binnen het Omgevingsplan past (het Omgevingsplan is nog niet gereed, daarom kunt u voorlopig nog naar [Ruimtelijkeplannen.nl](#)). Als dat zo is, kunt u meteen [een Omgevingsvergunning aanvragen](#).
- Past uw idee niet (helemaal) binnen het Omgevingsplan? Dan kunt u het [indienen bij onze Intaketafel](#). Zorg ervoor dat uw idee zoveel mogelijk aansluit bij deze Omgevingsvisie, want dan is de kans groter dat u het mag uitvoeren.

- Als de Intaketafel besluit dat uw idee inderdaad kansrijk is, gaat het door naar de Omgevingstafel.

Omgevingsplan

Elke aanvraag voor een Omgevingsvergunning toetsen we aan [het Omgevingsplan](#) (na invoering van de Omgevingswet gaan we met het Omgevingsplan werken, nu werken we nog met [bestemmingsplannen](#)).

In dit plan staan alle regels die gelden voor het inrichten van de omgeving in de gemeente Almelo. Van groot, zoals woningbouw, tot klein, zoals het plaatsen van bankjes.

Intaketafel

De Intaketafel beoordeelt ruimtelijke initiatieven. Zoals een aanvraag Omgevingsvergunning die afwijkt van het Omgevingsplan. Of plannen/ideeën waar nog geen aanvraag Omgevingsvergunning voor is gemaakt. Aan de Intaketafel zitten generalisten, die elk detail van het Omgevingsplan en de Omgevingsvisie kennen. Zij beoordelen gezamenlijk of een initiatief kansrijk is. Daar komt een van deze twee conclusies uit:

1. Het initiatief is kansrijk. In dat geval wordt het doorgezet naar de Omgevingstafel. Dit is aan de orde als het idee (sterk) afwijkt van het Omgevingsplan, maar goed past bij onze Omgevingsvisie. Vervolgens bespreekt de Intaketafel met de initiatiefnemer welke voorbereidingen nodig zijn voor behandeling door de Omgevingstafel.
2. Het initiatief is niet kansrijk. In dat geval wijkt een idee sterk af van het Omgevingsplan én past het niet bij deze Omgevingsvisie. Vervolgens bespreken we met de initiatiefnemer of een aangepast plan en/of een andere locatie tot de mogelijkheden behoren.

Omgevingstafel

Volgens de Omgevingswet moet een vergunningsaanvraag binnen acht weken zijn afgehandeld (voorheen was dit bij complexe initiatieven 26 weken). Dat is heel snel, zeker voor een ingewikkelde aanvraag. Daarom hebben we de Omgevingstafel. Hier bespreken we kansrijke ruimtelijke initiatieven, ter voorbereiding op de vergunningsaanvraag. Daarbij schuiven de volgende mensen aan:

- De initiatiefnemer. De persoon of groep die de aanvraag hebben ingediend.
- Specialisten van de gemeente en van ketenpartners (zoals een brandweer, waterschap en/of omgevingsdienst). Er zit een specialist aan tafel voor elk thema dat een rol speelt bij de vergunning. Denk aan thema's als: veiligheid, mobiliteit, duurzaamheid, zorg en economie.
- Andere betrokkenen. Mensen die willen meepraten omdat het initiatief invloed heeft op hun leven. Iemand die in de buurt woont of werkt, bijvoorbeeld.

Met elkaar bespreken we wat er nodig is om het initiatief mogelijk te maken. De uitkomst is dan: ‘Ja, het idee mag/kan, op voorwaarde dat ...’. Zo weet iedereen precies wat er moet gebeuren om het idee te realiseren.

We streven dus naar een ‘ja’ voor zoveel mogelijk ideeën. Toch kan de uitkomst van de Omgevingstafel ook ‘nee’ zijn, als er belangrijke voorwaarden zijn, waar we samen geen oplossing voor kunnen vinden.

De visie is nooit af

De Omgevingsvisie wordt vastgesteld voor een lange periode. Maar wat als we tijdens de looptijd willen bijsturen? In vijftien tot twintig jaar kunnen er grote maatschappelijke veranderingen plaatsvinden.

In dat geval passen we de visie aan en - als er sprake is van een grote wijziging - gaat deze opnieuw ter vaststelling naar de raad. Dit is wettelijk zo bepaald. De Rijksoverheid heeft geen regels voor het inrichten van deze beleidscyclus, maar geeft wel [handvatten](#).

Eugène van Mierlo, wethouder gemeente Almelo

“De Omgevingsvisie moet ons houvast geven bij de verdere inrichting van Almelo. Zodat het hier ook in de toekomst goed leven, werken en recreëren is.”

Gebeurtenissen die (ver) buiten Almelo plaatsvinden kunnen van grote invloed zijn op de keuzes die wij voor onze omgeving maken. Daarom benoemen we hieronder een aantal grote ontwikkelingen van onze tijd. We beschrijven elke ontwikkeling heel beknopt, vanuit vier perspectieven: mondial, nationaal, provinciaal en lokaal.

Klimaat

Het wordt warmer op aarde, met zichtbare gevolgen. Ook Nederland krijgt te maken met extremer weer, wat in Almelo goed merkbaar is vanwege onze geografische ligging.

Wereldwijd

Gemiddeld is het op aarde één graad warmer dan ongeveer een eeuw geleden. Deze klimaatverandering leidt wereldwijd tot (onder meer) natuurrampen, grootschalige migratie en het verlies van ecosystemen. Het doel om de opwarming tot 2°C te beperken wordt een uitdaging.

Bronnen: www.wwf.nl, www.klimaatplein.com, www.milieucentraal.nl.

Nederland

Klimaatverandering is een langzaam proces en was jarenlang weinig tastbaar. Inmiddels ondervinden we in Nederland steeds vaker de gevolgen, in de vorm van extreem weer. Het wordt steeds natter, droger en warmer dan we gewend zijn. Bronnen: www.overijssel.nl, www.knmi.nl.

Provincie Overijssel

Om voorbereid te zijn op langdurige droogte, heftiger neerslagpatronen en hogere waterstanden is nu actie nodig. De watersystemen moeten meer ruimte krijgen om extreme situaties op te vangen. Maar

ook daarmee is absolute veiligheid nooit te garanderen. In de lage delen van Overijssel moeten we anticiperen op een blijvend risico. Bron: [Omgevingsvisie provincie Overijssel](#).

Gemeente Almelo

Almelo ligt geografisch op het laagste punt van de delta Twente. Daardoor kunnen hevige regens sneller tot overstromingen leiden. Om natte voeten te voorkomen gaan we dit water zoveel mogelijk bergen. Zo creëren we bovendien een buffer voor tijden van droogte.

Demografie

Een wereldbevolking die bijna vier keer zo groot is geworden, in een periode van 100 jaar. Met vergrijzing als factor van grote betekenis, voor zowel Nederland als Almelo.

Wereldwijd

In 1950 woonden er 2,5 miljard mensen op de wereld. In 2030 is dat aantal gegroeid tot 7,6 miljard mensen. En in 2050 tot 9,8 miljard. Mensen krijgen weliswaar minder kinderen, maar leven langer. Deze vergrijzende wereldbevolking trekt ook meer en meer naar steeds grotere steden. Bron: www.un.org.

Nederland

Tot 2040 komen er ongeveer 1,3 miljoen Nederlanders bij. Maar als het vruchtbaarheidscijfer stijgt (tot boven de 2,1 kinderen gemiddeld per vrouw) en/of het migratiesaldo toeneemt, kan de groei wel twee keer zo hoog zijn. Terwijl in een laag scenario bevolkingskrimp al vanaf 2020 denkbaar is. Het aantal ouderen (65 jaar en ouder) verdubbelt tot 2040. Bron: www.pbl.nl.

Provincie Overijssel

In 2030 is de bevolking gegroeid (tot 1,15 miljoen) vooral in de grote steden. Regionaal verschilt de aanwas. In Twente treedt na 2020 een lichte afname op, buiten Twente is dan nog sprake van een blijvende groei. Dit proces gaat gepaard met een verdergaande vergrijzing. In 2030 is het aandeel 65 jaar of ouder met 70 procent toegenomen ten opzichte van 2005. Bron: [Omgevingsvisie provincie Overijssel](#).

Gemeente Almelo

Almelo verwacht de komende decennia geen (grote) bevolkingsgroei. Er is een trend gaande van toenemende vergrijzing en ontgroening. Krimp kan leiden tot een tekort aan arbeidskrachten en voorzieningen. Maar zorg-, culturele en recreatieve voorzieningen kunnen door de vergrijzing juist toenemen.

Verstedelijking

De verstedelijking gaat mondiaal in hoog tempo door. In delen van Nederland dreigt ruimtegebrek voor de benodigde nieuwbouw; in Almelo dreigt krimp.

Wereldwijd

Rond 2030 woont circa 60% van de wereldbevolking in stedelijke regio's, tegenover 30% in 1950. Deze ontwikkeling stelt hogere eisen aan de infrastructuur in en rondom de steden. En verhoogt de vraag naar dienstverlening in de zorg, voedsel, energie en veiligheid. Bron: www.pwc.nl.

Nederland

In Nederland wordt gemiddeld acht hectare per dag aan landelijk gebied onttrokken voor verstedelijking. Maar grond is niet alleen vastgoed; het vormt ook een publiek goed als kostbare vitale bodem die veel ecosysteemdiensten biedt. De verwachting is dan ook dat er steeds meer hoogbouw komt. Bronnen: www.collegevanrijksadviseurs.nl, www.stichtinghoogbouw.nl.

Provincie Overijssel

Tot 2030 blijft de vraag naar woningen stijgen, vooral in de grote steden. Het aantal huishoudens stijgt sterker dan het aantal inwoners. Vooral het aantal éénpersoonshuishoudens neemt toe. Op basis van de prognose is er tot 2030 behoefte aan het toevoegen van circa 60.000 woningen aan de bestaande voorraad. Bron: [Omgevingsvisie provincie Overijssel](#).

Gemeente Almelo

Ondanks de trend van verstedelijking, is er in onze dorpen vraag naar starterswoningen. Qua woningbouw kiezen we veelal voor het verbreden en vernieuwen van de bestaande voorraad. Bewoners uit de (vele) omliggende dorpen trekken niet naar de stad Almelo om te wonen, maar wel voor stedelijke voorzieningen.

Energietransitie

De energietransitie leunt op twee pijlers: besparing en verduurzaming. Zowel Nederland als Almelo heeft concrete doelstelling om de komende decennia naartoe te werken.

Wereldwijd

Gezien de groei van de wereldbevolking enerzijds (meer vraag naar energie) en de klimaatverandering anderzijds (vraag naar andere energie), staat de wereldgemeenschap voor grote uitdagingen. De oplossingen zoekt men vooral in het efficiënt gebruiken van energie en verduurzamen van de energievoorziening. Bron: www.pbl.nl.

Nederland

Het doel van het Klimaatakkoord is een vermindering van broeikasgassen met 49% in 2030 en met 95-100% in 2050. De maatregelen in het Klimaatakkoord kunnen, door het verdwijnen van de fossiele bronnen, winst opleveren voor gezondheid, veiligheid en natuur. Bron: www.rivm.nl.

Provincie Overijssel

De vraag naar energie blijft. Er zal wel sprake zijn van een verschuiving naar meer duurzame energieopwekking, waardoor we minder afhankelijk worden van fossiele brandstoffen. Het waarborgen van een goede energievoorziening is essentieel. Binnen de provincie zien wij goede kansen voor vormen als Koude warmte opslag (KWO), aardwarmte, zonne-energie, mestvergisting en windenergie. Bron: [Omgevingsvisie provincie Overijssel](#).

Gemeente Almelo

Almelo zet vooralsnog in op 100 hectare zonneparken (in veldopstelling) en 3 – 5 hoge windturbines voor 2030. We stimuleren allereerst het plaatsen van zonnepanelen op daken en braakliggende terreinen, maar om de doelstelling te halen is ook zon op het land nodig.

Mobiliteit

Wereldwijd wordt geïnvesteerd in de (economische) haalbaarheid van duurzame alternatieven. Nederland koert af op minder woon-werkverkeer. Almelo zet in op het faciliteren van fietsers.

Wereldwijd

Duurzame mobiliteit is wereldwijd aan een opmars bezig, gedreven door klimaatbeleid, strengere uitstootnormen en technologische ontwikkeling. Naast auto, fiets en ov gaan we elektrische auto's, zelfrijdende - en verbonden voertuigen en diensten zien, zoals Mobility-as-a-Service. Bron: www.nederlandwereldwijd.nl, www.kpmg.nl.

Nederland

Verstedelijking en functiemening zorgen voor een toename van werk en voorzieningen dichtbij huis. Het ov-netwerk wordt de ruggengraat voor stedelijke ontwikkeling. Met deze aanpak vergroten we de agglomeratiekracht en dienen we meerdere maatschappelijke doelen. Bronnen: www.collegevanrijksadviseurs.nl.

Provincie Overijssel

Tot 2040 blijft de mobiliteit toenemen. Er ligt een opgave om het hoofdwegennet blijvend te ontwikkelen. Enerzijds voor wonen en bedrijvigheid, anderzijds om Overijssel stevig te verbinden met

de rest van Nederland en Europa. Met de ontwikkeling van stationsgebieden en multimodale knooppunten kunnen we tegemoet komen aan de vraag naar andere soorten vervoer. Mobiliteit over water zal ook een steeds sterkere positie innemen. Bron: [Omgevingsvisie provincie Overijssel](#).

Gemeente Almelo

In deze regio is de auto een heilige koe, vanwege de grotere afstanden en het beperkte ov. Daar staat tegenover dat de voornaamste toegangswegen naar dorpen en de stad vaker verstopt raken. Daardoor zullen nieuwe(re) vormen van vervoer belangrijker worden, zoals de elektrische fiets en auto.

Digitalisering

Digitalisering grijpt mondiaal diep in, in het dagelijks leven. Voor Nederland biedt dit vooral kansen, als online minded bevolking. Ook Almelo juicht digitalisering toe.

Wereldwijd

Door de digitale revolutie moeten wereldwijd tientallen miljoenen mensen om- of bijgeschoold worden. Tegelijkertijd is er de tijdloze behoefte aan unieke menselijke kwaliteiten zoals creativiteit, empathie en samenwerken. Het uitgangspunt is dat mens en machine elkaar kunnen aanvullen. Bronnen: [www.wrr.nl](#), [www.ibm.com](#).

Nederland

Nederland heeft een goede uitgangspositie om de economische en maatschappelijke kansen van digitalisering te verzilveren. De digitale infrastructuur is van wereldklasse, de beroepsbevolking is goed opgeleid en we hebben een traditie van samenwerking, bijvoorbeeld tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid. Bron: [www.rijksoverheid.nl](#).

Provincie Overijssel

Deze informatie is (nog) niet beschikbaar.

Gemeente Almelo

Almelo heeft de ambitie om data-gedreven te werken. We gaan steeds meer projecten uitvoeren, zoals talking traffic en het wijkdashboard (monitoring voor de wijk). Ook kijken we naar digitale middelen voor antwoord op maatschappelijke vragen, bijvoorbeeld: welke invloed heeft online shoppen op onze winkelgebieden?

Economie

In een mondiale economie is een open land als Nederland (extra) kwetsbaar. Sterke sectoren zoals de landbouw, kunnen dan plotseling risicovol zijn. Almelo heeft van oudsher een gezonde economie.

Wereldwijd

De wereldwijde economie is één groot, verbonden netwerk. Het economische effect van de Covid-19 pandemie bijvoorbeeld, is dan ook mondial. De krimp is nog nauwelijks te voorspellen, maar zal naar verwachting enorm zijn. Vooral China en opkomende markten zullen de grootste pijn voelen.

Bron: www.rabobank.com.

Nederland

Voorspelde de Rabobank eind 2019 nog een economische groei van 1,0% per jaar voor de periode 2020 – 2030, in maart 2020 was dat bijgesteld naar een recessie. Er is weinig zo lastig te voorspellen als de economie, zeker in tijden van crisis. Bron: www.rabobank.nl.

Provincie Overijssel

Scenario's voor de werkgelegenheid van Overijssel variëren van 20% groei tot 10% krimp. Genoeg en goed geschoold personeel vinden is een uitdaging door de afnemende beroepsbevolking. Desondanks blijven de (kennisintensieve) maakindustrie, transport- en logistiekbedrijven, landbouw en het MKB, belangrijke dragers van de welvaart. Bestaande bedrijfslocaties voldoen vaak niet meer aan de eisen van de bedrijven. Bron: [Omgevingsvisie provincie Overijssel](#).

Gemeente Almelo

Het aantal gevestigde bedrijven groeit sinds 2013 gestaag en Almelo geeft verdere groei de ruimte. De verhouding tussen het aantal arbeidsplaatsen en het aantal inwoners is gezond. Naar verwachting blijven de logistiek, food en innovatieve maakindustrie de belangrijkste sectoren.

Landschap en biodiversiteit

Wereldwijd zoekt men naar de balans tussen nieuwe ontwikkelingen en de omgeving beschermen. Nederland erkent het belang van de natuur en ook in Almelo krijgen water en groen prioriteit.

Wereldwijd

Er komt steeds meer aandacht voor de desastreuze gevolgen van ontbossing, kap van het regenwoud, intensivering van de landbouw, en uitputting van de bodem. Zoals de afname van biodiversiteit en toename van bedreigende ziektes, waaronder Q-koorts, Ebola en Covid-19.

Bron: www.wwf.nl.

Nederland

In Nederland is bijna geen stukje land of water onbeheerd, maar het besef groeit dat we meer moeten meebewegen met de natuur. Het natuurgebeleid van de Rijksoverheid is erop gericht om de verschillende plant- en diersoorten (de biodiversiteit) in de natuur te behouden. Ook de bebouwde omgeving wordt steeds belangrijker voor dit behoud; de inrichting (en het beheer) van steden/dorpen en infra gebeurt steeds meer op een natuur-inclusieve wijze. Bron: www.rijksoverheid.nl.

Provincie Overijssel

Landbouw blijft de grootste grondgebruiker in Overijssel en is een belangrijke economische drager in het buitengebied. Het aantal agrarische bedrijven neemt af maar door de schaalvergroting blijft het totale grondbeslag nagenoeg gelijk. Het areaal natuurgebieden groeit, maar de kwaliteit daarvan staat onder druk. Overijssel heeft veel landschappen die ook nationaal en internationaal van grote betekenis zijn. Sommige plant- en diersoorten, die voorheen juist in de landbouwgebieden gedijden, hebben het moeilijk. Bron: Omgevingsvisie provincie Overijssel.

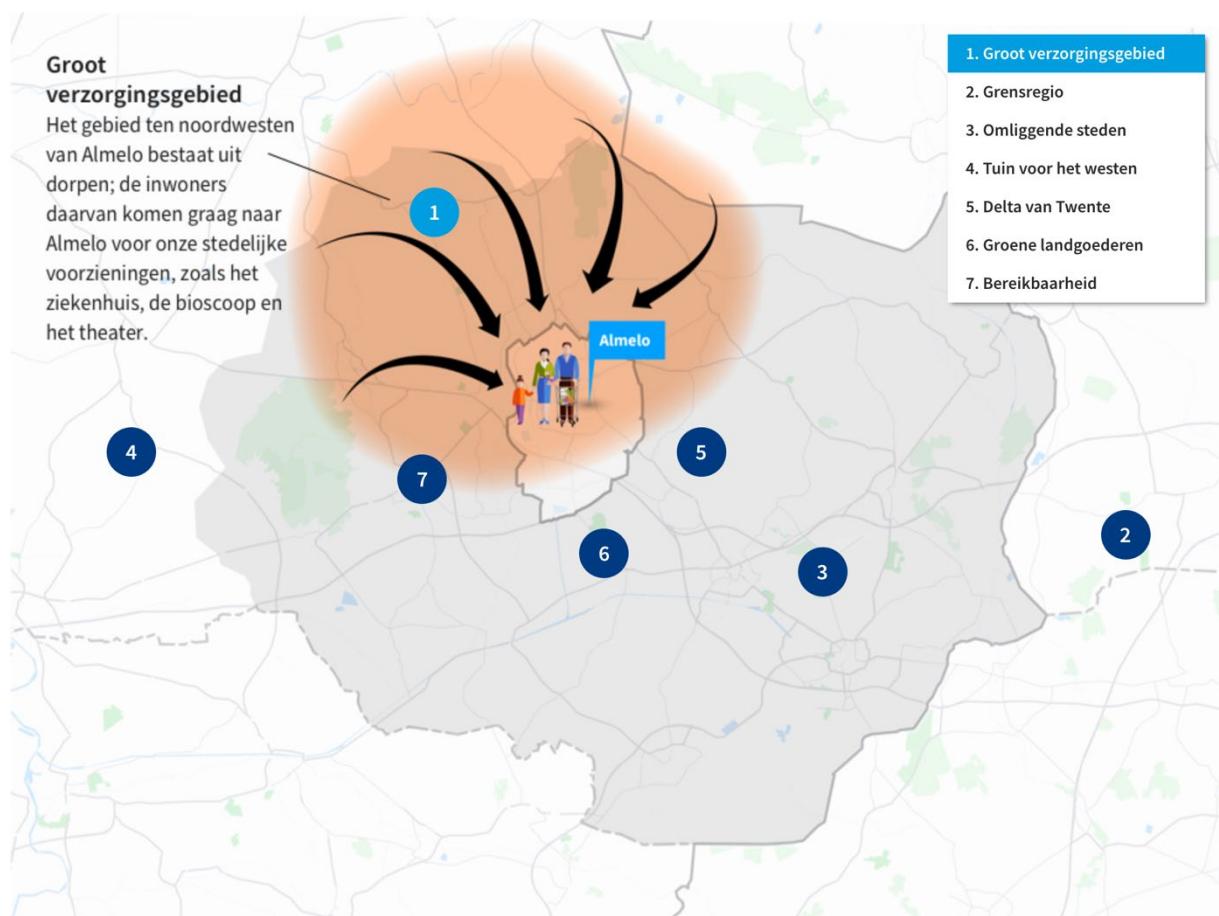
Gemeente Almelo

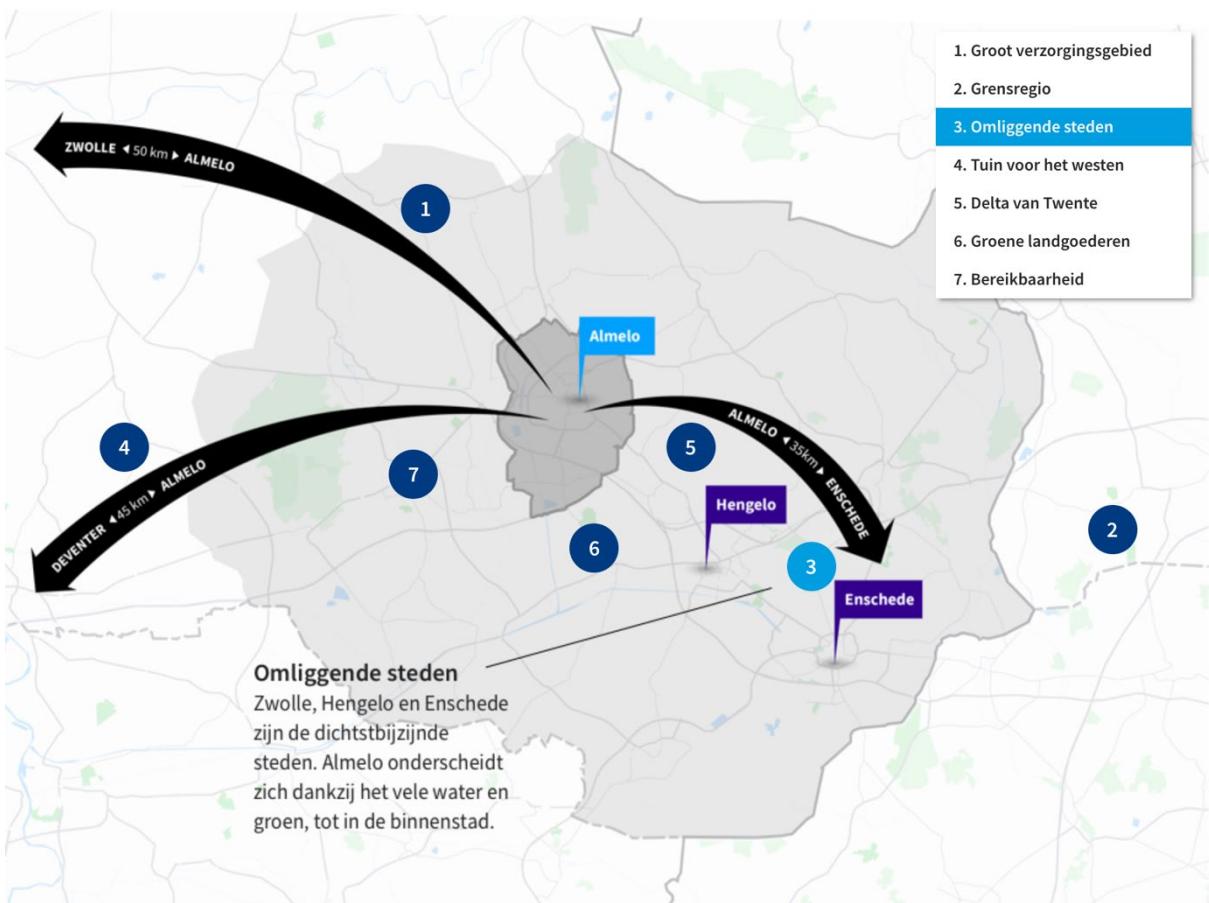
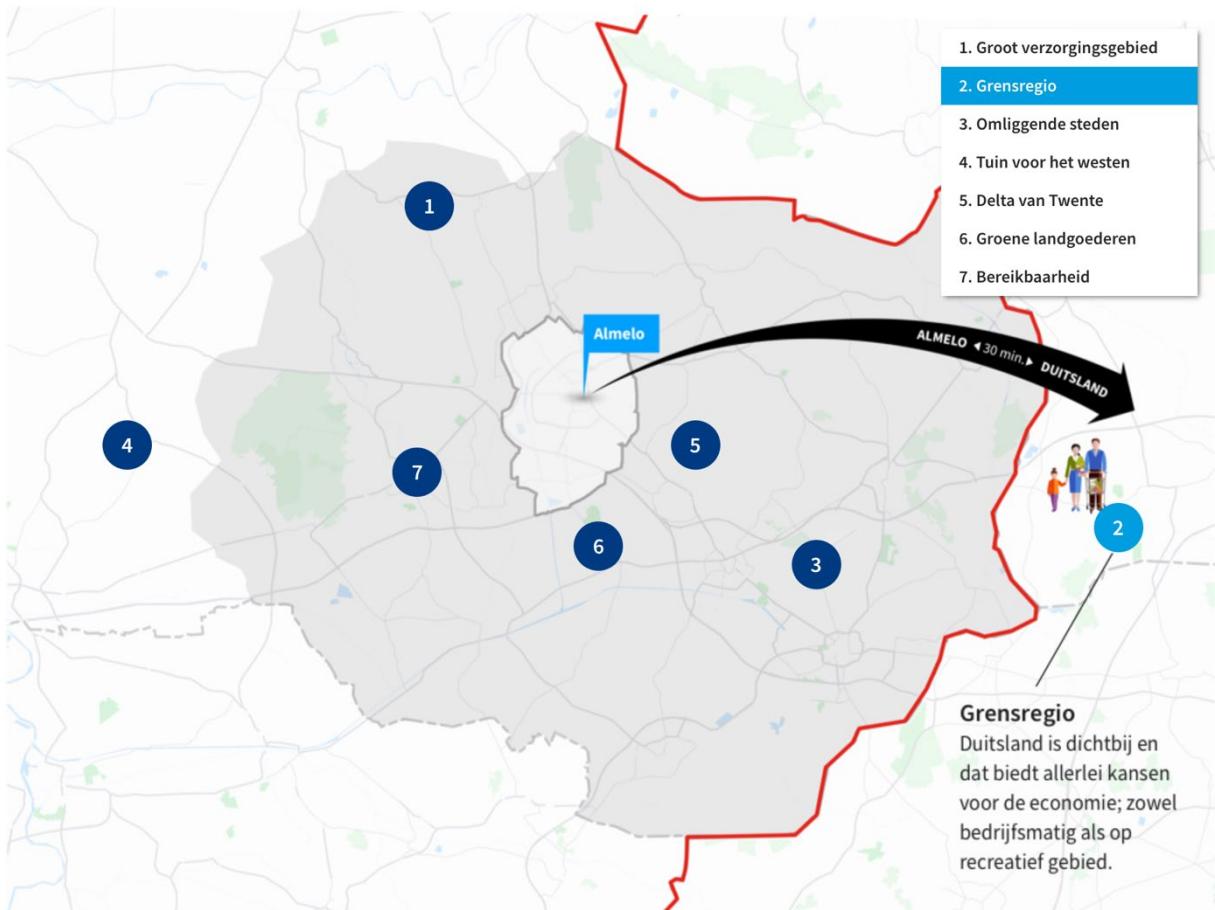
Almelo werkt aan het verbeteren van de biodiversiteit en het landschap. Onder meer door het herstellen van (cultuurhistorisch) landschapselementen, het terugbrengen van water en deelname aan het project soortenadaptie van Landschap Overijssel.

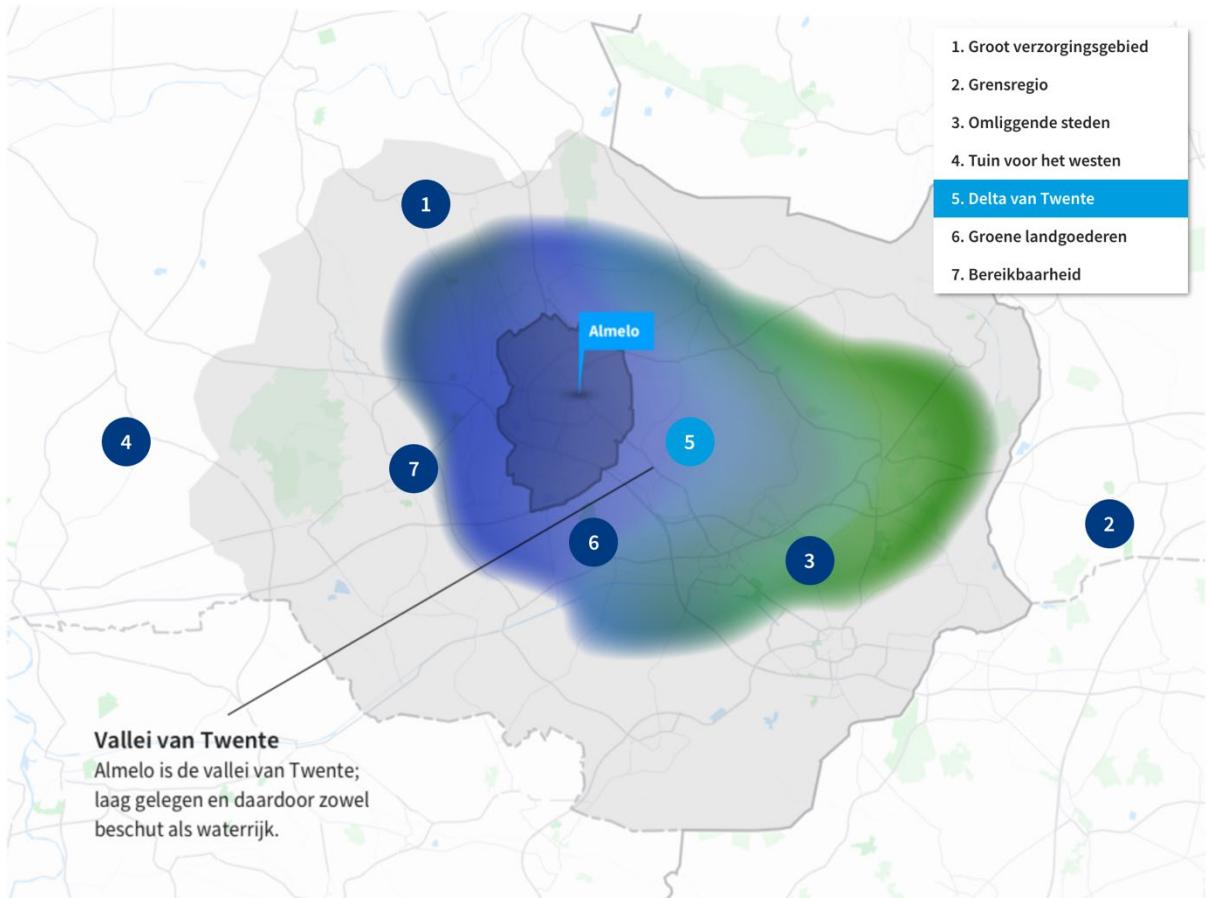
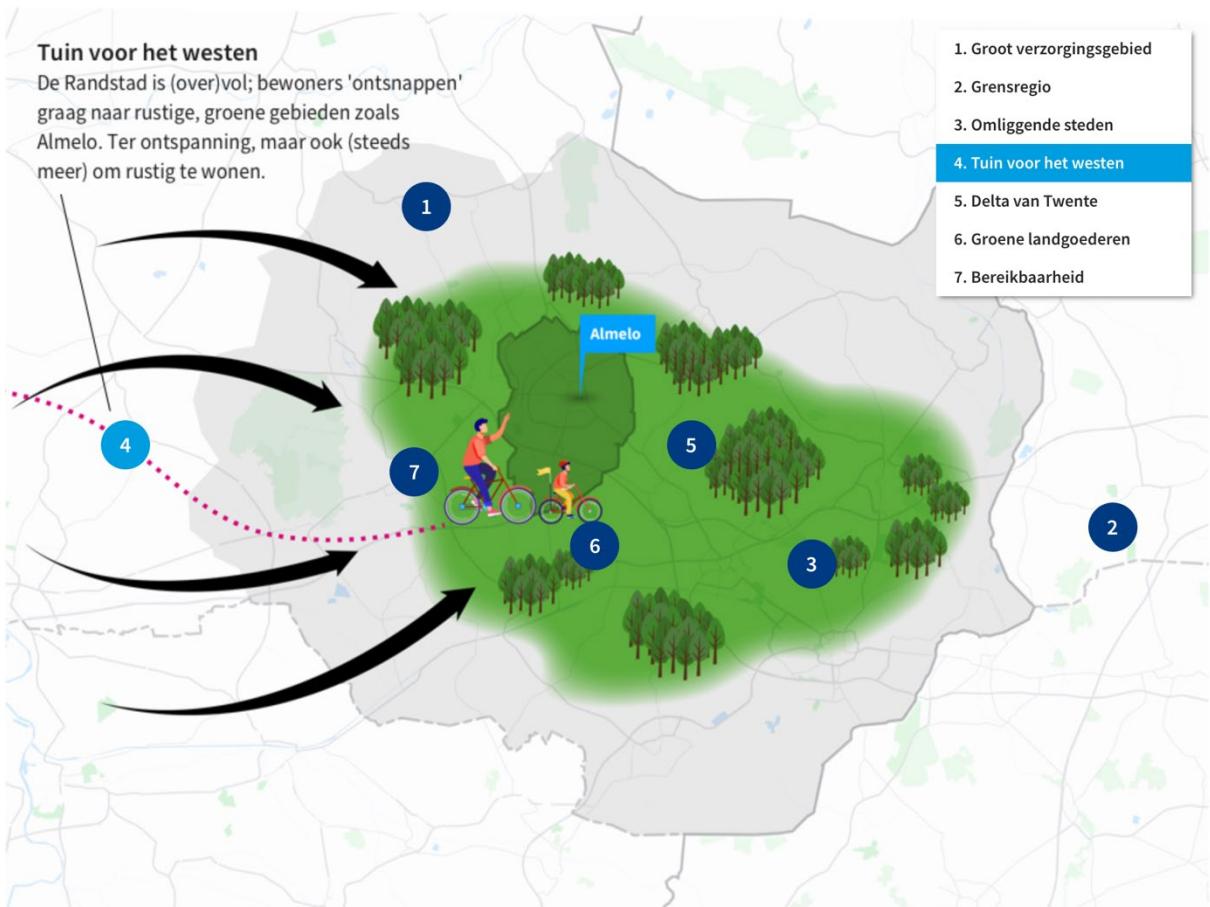

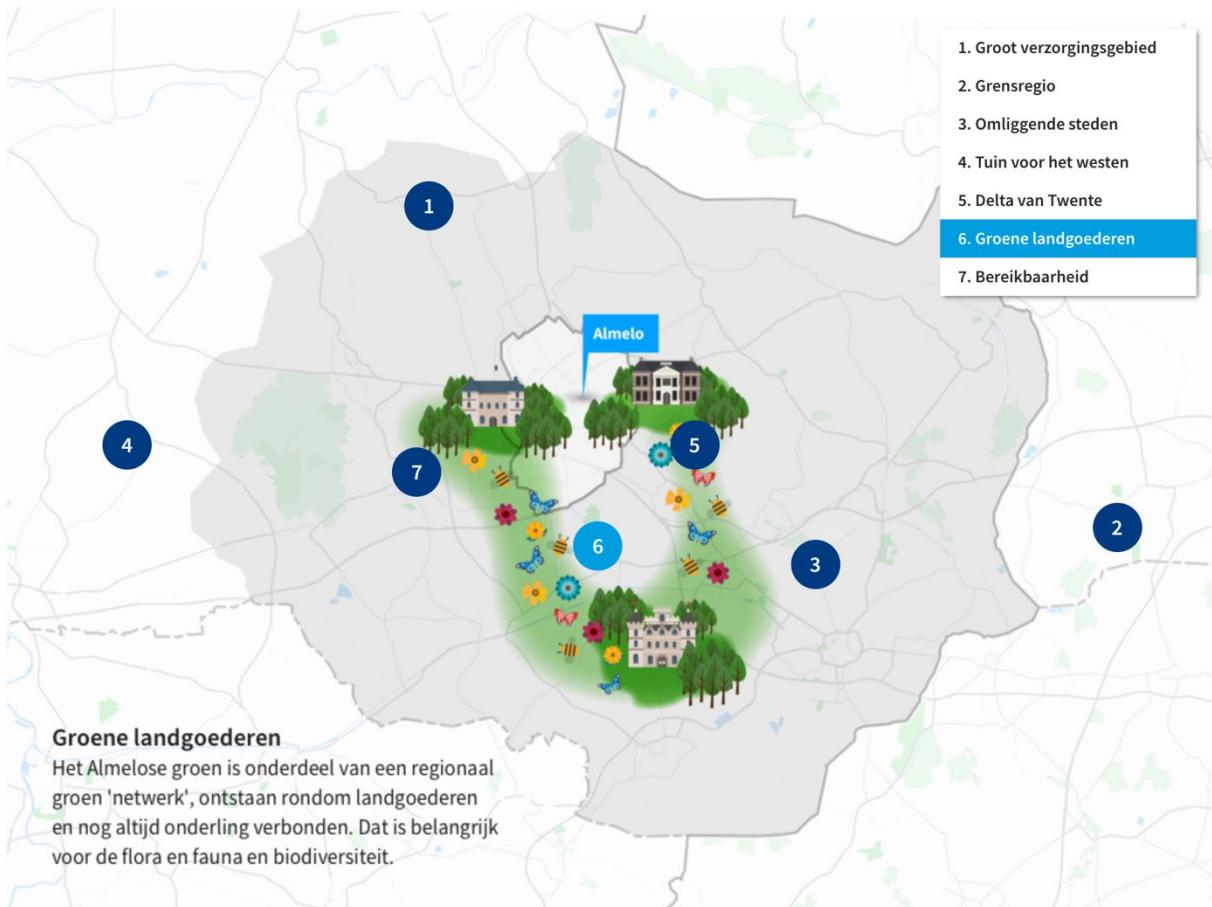
Deze Omgevingsvisie zou niet compleet zijn zonder ónze omgeving; het gebied dat de gemeente Almelo omringt en ons daarmee deels definieert. Want onze locatie zegt veel over wie wij zijn en over ons toekomstperspectief.

Op onderstaande kaarten ziet u een – beknopte – toelichting op onze positie in de regio.

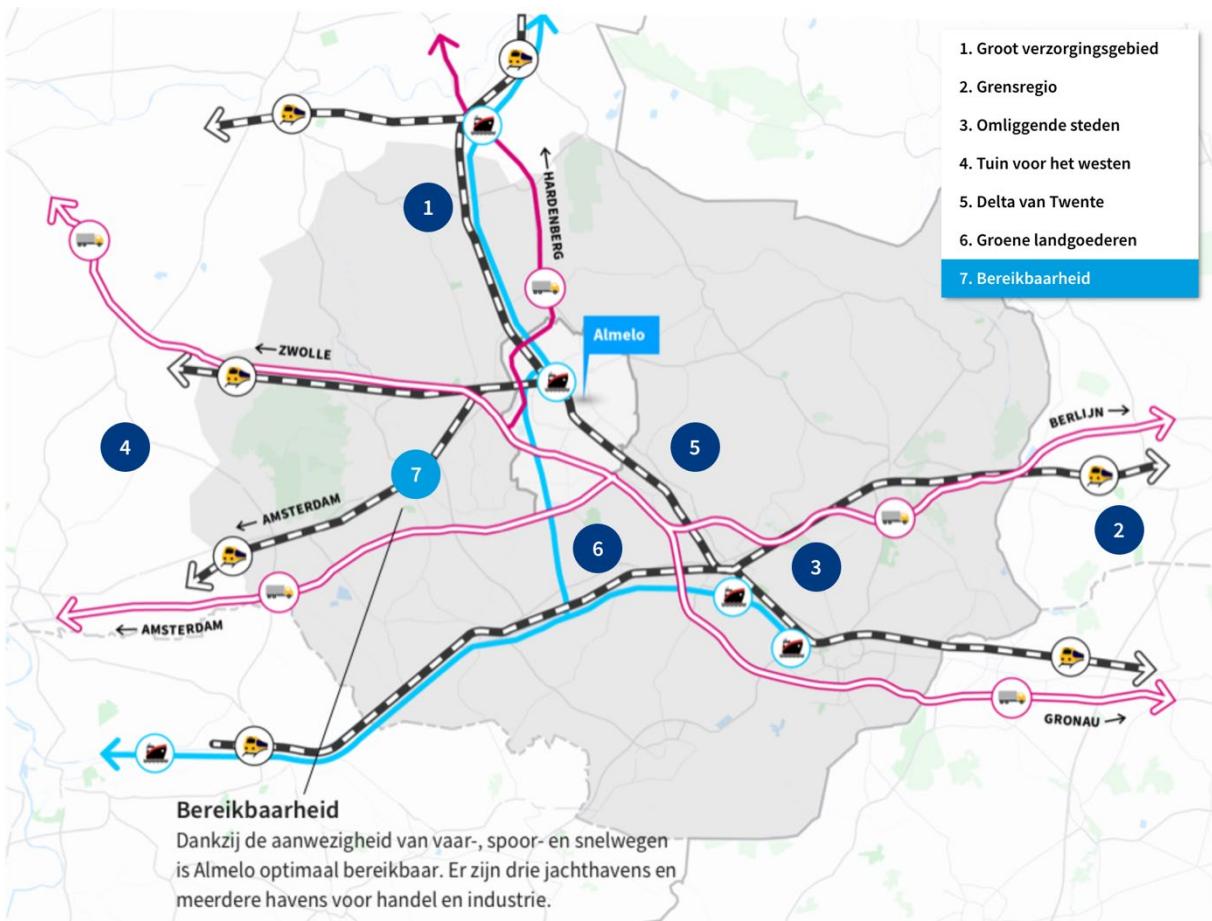

Groene landgoederen

Het Almelose groen is onderdeel van een regionaal groen 'netwerk', ontstaan rondom landgoederen en nog altijd onderling verbonden. Dat is belangrijk voor de flora en fauna en biodiversiteit.

Bereikbaarheid

Dankzij de aanwezigheid van vaar-, spoor- en snelwegen is Almelo optimaal bereikbaar. Er zijn drie jachthavens en meerdere havens voor handel en industrie.

1. Groot verzorgingsgebied

2. Grensregio

3. Omliggende steden

4. Tuin voor het westen

5. Delta van Twente

6. Groene landgoederen

7. Bereikbaarheid

De Omgevingsvisie van Almelo is tot stand gekomen op basis van het participatieproces. Een proces dat begin 2018 door een kleine groep kartrekkers is gestart en in november 2018 goed op stoom kwam. Voor het externe traject met tientallen stakeholders, inwoners en ondernemers van Almelo, haakten we de specialisten van SIR Communicatiemanagement aan. Hieronder ziet u een tijdlijn met de sleutelmomenten, voorzien van een korte toelichting.

Wij zien participatie niet als een tijdelijk project, maar als een doorlopende dialoog. Iedere Almeloër met ideeën over onze omgeving kan via verschillende wegen [contact met ons opnemen](#).

We nemen uw reactie mee bij de volgende herziening

De Omgevingsvisie heeft een lange looptijd, van vijftien tot twintig jaar. Tijdens die periode kunnen we de visie op bepaalde momenten herzien. Bijvoorbeeld als er grote maatschappelijke veranderingen plaatsvinden, die invloed hebben op onze Omgevingsvisie.

Als u een voorstel heeft voor het aanpassen van de visie, kunnen we dat dus niet direct doorvoeren. We nemen het wel mee in de beleidscyclus. Daarover vindt u meer informatie onderaan de pagina [Uitleg over de Omgevingsvisie](#), bij het kopje 'De visie is nooit af'.

november 2018 - mei 2019

Driewekelijkse meeting met 'ruimdenkers'

De 'ruimdenkers' is een groep visionaire collega's die van start tot finish verschillende rollen bekleedden binnen het participatieproces.

Sleutelmomenten in het participatietraject:

mei - september 2019

De ontwikkeling van ons participatieplan 'ruimdenkers'

In overleg met SIR besluiten we de participatiegesprekken persoonlijk te voeren, op geschikte locaties in de stad. Zo kiezen we het stadhuis voor de eerste meeting met stakeholders, het Theaterhotel voor het gesprek over de binnenstad, wijkcentrum Erve Noordik voor de wijken & dorpen, de horeca op Bedrijvenpark Twente voor de bedrijventerreinen en Erve Pezie voor het buitengebied. De reden om voor live meetings te kiezen in plaats van (bijvoorbeeld) een digitale enquête is tweeledig: ten eerste om de gesprekspartners de kans te bieden ook onderling in gesprek te gaan. Dit leverde rijke gesprekken en inzichten op. Ten tweede om interne betrokkenheid te creëren, aangezien de Omgevingswet ook voor onze organisatie een grote veranderopgave betekent. Met veel succes, want alle collega's hebben zich tijdens het complete proces met overgave ingezet, vaak ook buiten hun reguliere werktijden. Het participatieplan is in september door het college vastgesteld.

15 en 17 oktober 2019

Gesprekken tussen ruimdenkers en thema-eigenaren

Gesprekken over alle bestaande ambities binnen de gemeente (geoogst uit visies, nota's, agenda's, etc.). Centrale vraag: vormen deze ambities samen de visie die we aan de stad willen voorleggen? Met de opgehaalde input zijn de ambities aangevuld en verrijkt. Vervolgens hebben we al deze (deel)ambities verwerkt tot zeven overkoepelende ambities.

26 november 2019

Presentatie van de zeven ambities

Presentatie van de zeven ambities aan het college van burgemeester en wethouders en het directieteam. Na een minimale wijziging gaan college en directie akkoord.

11 december 2019

Dialoogsessie met stakeholders van de gemeente

Dialoogsessie met stakeholders uit alle geledingen van de gemeente. De ruim tachtig aanwezigen bespreken

of de zeven ambities juist en volledig zijn. Aansluitend geeft elke deelnemer aan welke ambities volgens hem/haar prioriteit verdienen. Van de avond maken we per tafel een uitgebreid verslag. Relevantie opmerkingen en aanvullingen zijn verwerkt in de uiteindelijke Omgevingsvisie. De aanwezigen ontvangen in de week volgend op de dialoogsessie de eerste nieuwsbrief over het participatietraject en de Omgevingsvisie.

Wethouder Eugène van Mierlo in gesprek

4 maart 2020

Tweede stadsgesprek: wijken & dorpen

Tweede van de vier stadsgesprekken, ditmaal over de wijken & dorpen, met ruim 25 deelnemers.

26 februari 2020

Eerste van vier stadsgesprekken over de ambities per gebied

Voor de Omgevingsvisie hebben we de gemeente verdeeld in: het buitengebied, de bedrijfenterreinen, de wijken & dorpen en de binnenstad. Deze avond ontvangen we ruim veertig deelnemers die meepraten over de ambities voor de binnenstad. Wederom maken we een uitgebreid verslag per tafel met feedback voor de Omgevingsvisie. Bovendien ontvangen alle aanwezigen de tweede nieuwsbrief.

Wethouder Jan Martin van Rees

9 maart 2020

Derde stadsgesprek: bedrijventerreinen

Derde van de vier stadsgesprekken, ditmaal over de bedrijventerreinen, met ruim 20 deelnemers.

11 maart 2020

Vierde stadsgesprek: buitengebied

Laatste van de vier stadsgesprekken, ditmaal over het buitengebied, met ruim 25 deelnemers.

Alle vier de avonden werden gekenmerkt door een mooie opkomst, grote betrokkenheid en waardevolle input voor de Omgevingsvisie. Na elk gesprek stuurden we een nieuwsbrief naar de geïnteresseerden.

Wethouder Alex Langius in gesprek

12 maart 2020

Start intelligente lockdown door Covid-19

6 - 17 april

Verwerken input stadsgesprekken

Doornemen van de verslagen van de stadsgesprekken, met teams van betrokken ambtenaren. Alle geleverde input wordt zorgvuldig gewogen: is het een toevoeging, is het relevant en is het niet (te veel) op detailniveau? Op basis hiervan kunnen we ruim tien waardevolle aanpassingen doorvoeren. Heeft u meegepraat tijdens (een van de) stadsgesprekken en

kunt u uw input niet terugvinden in de Omgevingsvisie? We lichten graag toe wat daarin onze afweging is geweest. Mail uw vraag dan naar gemeente@almelo.nl.

14 mei 2020

Wettelijk vooroverleg

Presentatie van de concept Omgevingsvisie Almelo aan de Provincie Zwolle.

De feedback is in de visie verwerkt.

19 mei 2020

Presentatie van concept Omgevingsvisie aan college

Presentatie van de concept Omgevingsvisie Almelo aan het college van burgemeester en wethouders en het directieteam. De feedback is in de visie verwerkt.

3 juni 2020

Presentatie aan de raad en de inwoners

Presentatie van de concept Omgevingsvisie aan de vertegenwoordigen. Tijdens [een live stream op YouTube](#) (ruim 900 views inmiddels) gaven onze wethouders een toelichting op de Omgevingsvisie. Kijkers konden vragen insturen per e-mail en WhatsApp, die deels in en deels na de uitzending zijn beantwoord. Daar is goed gebruik van gemaakt; we kregen meer dan 50 vragen binnen.

23 juni 2020

Politiek beraad

Politiek beraad, waarbij de gemeenteraad op de Omgevingsvisie kan reageren. De feedback vanuit de gemeenteraad is in de visie verwerkt.

15 juli - 25 augustus 2020

Inzage voor de hele gemeente

De ontwerp Omgevingsvisie ‘Mijn Almelo, Onze Omgeving’ lag van 15 juli tot en met 25 augustus 2020 ter inzage. In deze periode kon eenieder de visie doornemen en erop reageren. Er zijn in totaal zeven zienswijzen ingediend en we ontvingen de vooroverlegreactie van de provincie. Op basis van deze zienswijzen en reactie scherpten we de Omgevingsvisie op een aantal punten aan. In een uitgebreide Nota van Antwoord hebben we elk punt uit

de zienswijzen en vooroverlegreactie beantwoord.

29 september 2020

Vaststelling van de Omgevingsvisie Almelo

Eugène van Mierlo, wethouder gemeente Almelo.

**“Het maken van de
Omgevingsvisie was een
bijzonder proces. Met veel
plezier kijk ik terug op de vele
gesprekken tijdens allerlei
bijeenkomsten. Inzichten die
deze Omgevingsvisie hebben
verrijkt.”**

UITLEG OVER DE GEBIEDSINDELING

Voor deze Omgevingsvisie hebben we Almelo verdeeld in vier gebieden: het buitengebied, de bedrijventerreinen, de wijken & dorpen en de binnenstad. De gedachte hierachter is dat deze vier gebieden erg verschillend zijn. Voor de binnenstad hebben we natuurlijk andere wensen dan voor het buitengebied en daarom verschilt de visie ook per gebied.

Daarnaast zijn er onderwerpen die wel voor alle gebieden hetzelfde zijn. Die leest u in [Dit is onze visie](#).

Buitengebied

Dit is het geheel aan grafelijke gebieden en landgoederen, het oude cultuurlandschap, het jonge ontginningslandschap, het boerenland en de beroemde groene longen van Almelo, die in een vlindervorm om onze stad en dorpen liggen.

Bedrijventerreinen

Hieronder scharen we de grote winkelgebieden (zoals de Woonboulevard en omgeving), grote werkgevers (zoals het Zgt) en de grote(re) bedrijventerreinen van onze gemeente: XL Businesspark Twente, Bedrijvenpark Twente, Bedrijventerrein Twentepoort, Bedrijventerrein Bornsestraat, Turfkade, Dollegoor, Noordbroek, Buitenhaven en Wendelgoor.

Wijken en dorpen

Dit zijn de dorpen Aadorp en Bornerbroek, en de woonwijken van de stad Almelo. Deze wijken en dorpen zijn heel verschillend, maar we voegen ze voor deze visie bij elkaar vanwege hun gedeelde hoofdfunctie: prettig wonen.

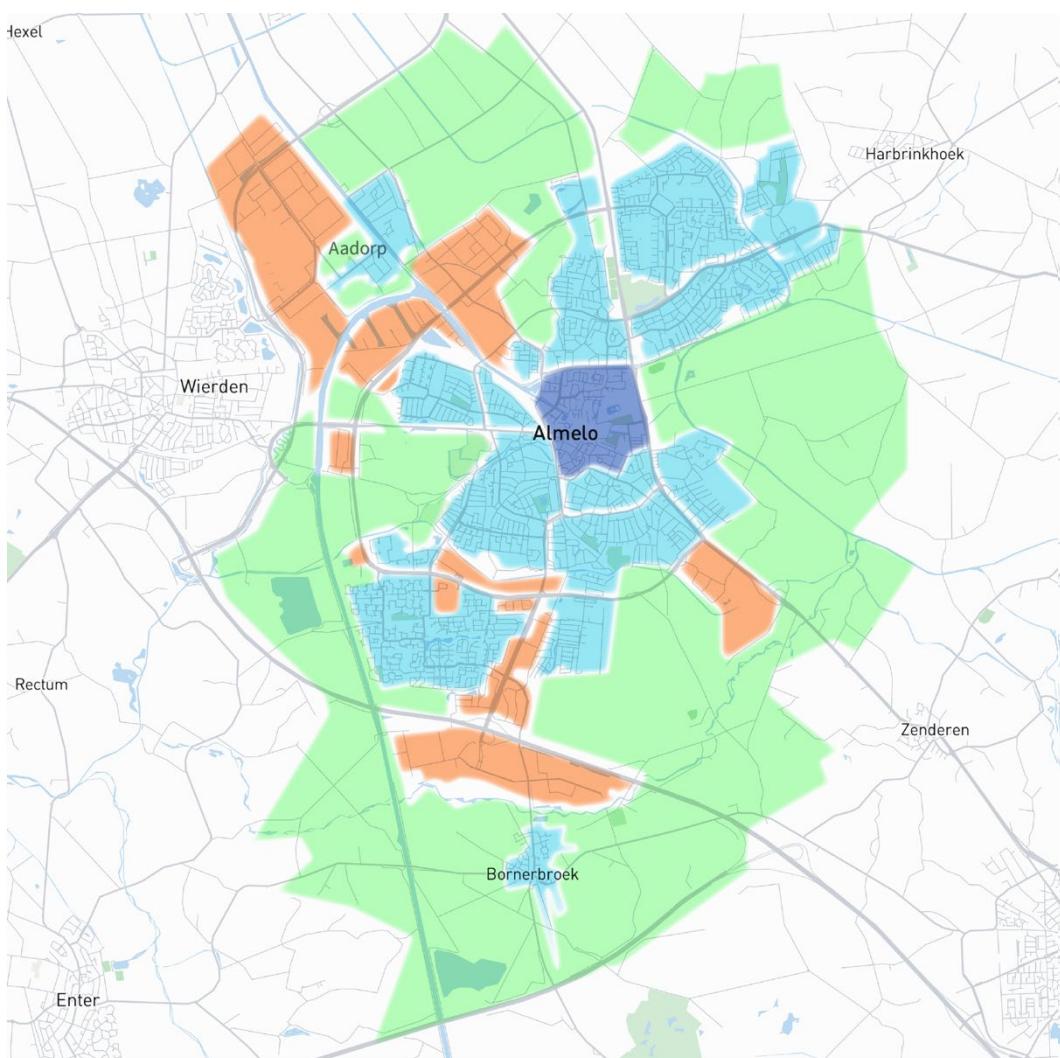
Binnenstad

Voor de binnenstad hanteren we de vier kwartieren uit de [Koers voor de binnenstad](#), inclusief de drie transformatiezones. Aangevuld met stedelijke voorzieningen, zoals het stationsgebied, Huize Almelo, de rechtbank en het ROC van Twente.

Heeft u een idee (plan/project) en wilt u weten of het past bij de Omgevingsvisie?

Lees dan de visie die voor onze hele gemeente geldt + de specifieke visie voor het gebied waar u uw idee wilt uitvoeren: buitengebied, bedrijventerreinen, wijken en dorpen, of binnenstad.

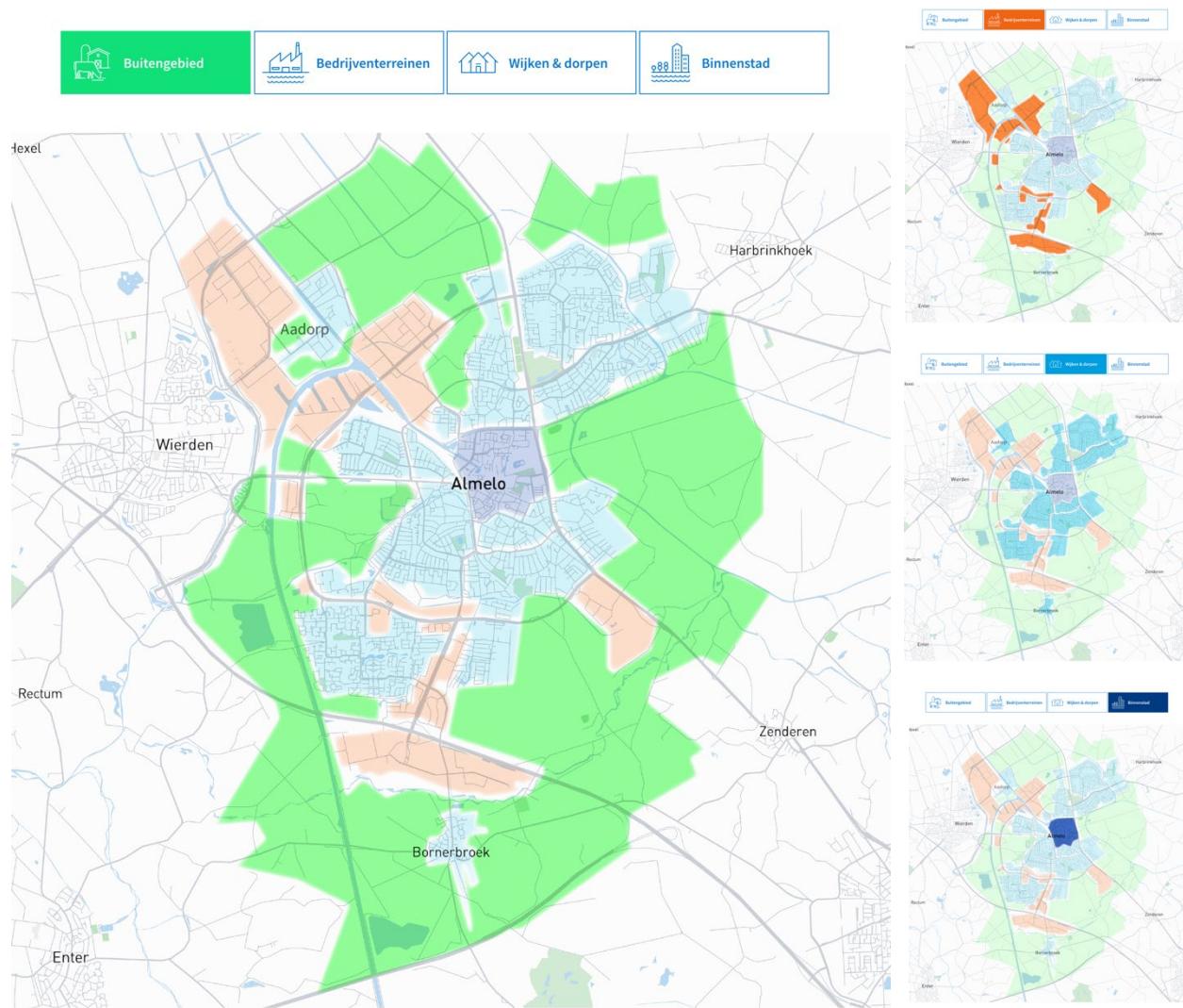
In welk gebied wilt u uw idee uitvoeren?

De grenzen van de gebieden zijn in de praktijk niet altijd even scherp. We hebben een duidelijke begrenzing vastgesteld – zie het kaartbeeld op deze pagina – maar er is wel vaak sprake van een overgangsgebied. In bepaalde gevallen zullen we daarom afwijken van de gebiedsindeling.

Kaartbeeld website Omgevingsvisie

Op [de website](#) kan de bezoeker een van de vier gebieden aanklikken om te zien welke delen van gemeente Almelo bij dat gebied horen:

Ben van Veenen, Stichting Natuurhus Almelo

“Hoe dichter bij de binnenstad hoe drukker het moet zijn en hoe verder naar het buitengebied hoe rustiger. Dat lijkt me een goed uitgangspunt bij het afwegen van ideeën.”

Als wij met z'n allen de ideale gemeente Almelo kunnen maken, wat doen we dan wel en wat niet? Dat is de vraag die we met deze Omgevingsvisie beantwoorden. U leest over wat we willen behouden en versterken. Zoals de grote werkgelegenheid dankzij ons aantrekkelijke vestigingsklimaat voor bedrijven. De Almelose mentaliteit van aanpakken en omzien naar elkaar (noaberschap). Ons enorme, groene buitengebied, waar volop wordt geboerd en gerecreëerd. En de bijzondere sfeer van – de enige Twentse – stad met water en groen tot diep in het centrum.

U leest ook over de uitdagingen van deze tijd. Zoals de beperkt beschikbare ruimte in Nederland, waardoor gebiedsbescherming en omgevingsontwikkeling niet altijd samengaan. Over leegstand in de binnenstad en hittestress, vooral in de bebouwde gebieden. En over de wateroverlast die Almelo extra hard raakt, als laaggelegen gebied.

Deze uitdagingen hangen vaak samen met wereldwijde trends. Denk aan klimaatverandering, digitalisering en (jonge) mensen die wegtrekken naar de steden.

Met deze visie zetten we een stip op de horizon: het Almelo waar we tussen nu en 2040 naartoe willen werken.

Onze visie voor de hele stad

Almelo bestaat uit verschillende gebieden, met elk hun eigen karakter. Een bedrijventerrein is heel anders dan een wijk of dorp. En de binnenstad is niet vergelijkbaar met het buitengebied. Daarom hebben we de Omgevingsvisie in vier gebieden verdeeld. U kunt per gebied lezen wat we daar willen bereiken: [het buitengebied](#), [de bedrijventerreinen](#), [de wijken en dorpen](#) en [de binnenstad](#).

Daarnaast zijn er onderwerpen die in álle gebieden spelen. Onze visie daarop vindt u hieronder.

Heeft u een idee (plan/project) en wilt u weten of het past bij de Omgevingsvisie?

Lees dan de specifieke visie op het gebied waar u uw idee wilt uitvoeren: buitengebied, bedrijventerreinen, wijken en dorpen of de binnenstad + de visie die voor de hele gemeente geldt. We raden u aan om de *complete* tekst te lezen. Pas dan krijgt u een volledig beeld van wat we voor de toekomst willen.

We doen het samen

Thema's die aan bod komen: Participatie

Werken volgens de Omgevingsvisie is niets minder dan een kleine revolutie. Een nieuwe manier van kijken naar onze omgeving en bepalen hoe we de wereld om ons heen inrichten. Als we één woord mogen gebruiken om deze visie te omschrijven, is dat: *samenwerking*.

We nodigen u allemaal van harte uit om met ons op te trekken; elke inwoner, ondernemer, vereniging, stichting en organisatie uit deze gemeente. Zodat we al onze ideeën, energie en middelen kunnen delen. Daarbij laten we ons niet te veel beperken door regels; we nemen de vrijheid om samen tot de beste uitvoering van elk idee te komen.

De basis onder ons bestaan

Thema's die aan bod komen: Klimaat Wonen Duurzaamheid Bodem Natuur

De Almelose bodem is letterlijk en figuurlijk de basis onder ons bestaan. Zij herbergt wat we nodig hebben om het bovengrondse leven soepel te laten verlopen; een geheel aan funderingen, tunnels, kabels, leidingen en riolering. Maar onze grond is ook de kraamkamer van alles wat aan de bodem ontspringt. Van de natuur, die de wereld mooi en leefbaar maakt. Zoals grondstoffen, bomen, planten, waterlopen en weiden.

De bodem zal er altijd zijn, ongeacht onze ontwikkelingen aan de oppervlakte. We leven erop en we leven ervan. Ondergrondse processen gebeuren in een laag tempo; iets ontstaat even langzaam als het verdwijnt. Onzorgvuldige keuzes zijn merkbaar tot in lengte van dagen. Daarom ontwikkelen we duurzaam bodembeheer, voor het behoud van een schone en gezonde basis. Dat biedt kansen op het gebied van vergroening, de energietransitie, voedselproductie, wonen en klimaatbestendigheid.

Om dit te bereiken sturen we bijvoorbeeld op:

- het benutten van de constante temperatuur en (op diepte) de warmte van de bodem, als duurzame opties voor de energietransitie.

Blauwgroen netwerk

Thema's die aan bod komen: Klimaat Water Economie Duurzaamheid Gezondheid Natuur

Alleen een omgeving waar toekomst in zit, is een prettige omgeving voor vandaag. Zaken als duurzaam ruimtegebruik, een circulaire economie en een klimaatbestendige inrichting klinken al snel als lange-termijndoelen, maar hebben in feite invloed op ons dagelijks leven.

Zo voorkomt duurzaam ruimtegebruik dat er leegstand ontstaat en daardoor hebben we levendigheid om ons heen. Een circulaire economie voorkomt grondstoftekorten én levert minder afval en vervoersstromen op. En met een klimaatbestendig ingerichte stad, houden we de voeten droog, het hoofd koel en waterreserves vorhanden.

Onze duurzame ambities zijn groot en het zijn er veel. Om ze waar te maken, hebben we iedereen nodig. De inwoner die de bestrating uit z'n tuintje haalt en er groen in plant. De buurtvereniging die zonnepanelen aanschaft met groepskorting. De ondernemer, die elektrische fietsen beschikbaar stelt aan alle medewerkers. En de industriële grootmacht, die zijn processen aandrijft met overtollige warmte van het buurbedrijf.

Met elkaar werken we stapsgewijs toe naar het duurzaam opwekken van onze energie en het aardgasvrij verwarmen van de gebouwde omgeving. Zo groeien we uit tot een energie-neutrale gemeente, waar alle benodigde energie eerst (duurzaam) wordt opgewekt.

Functionele natuur

Zelfs in vergelijking met groene regio's, hebben wij bijzonder veel natuur en water tot onze beschikking. Al die bestaande natuur willen we behouden, nieuwe ontwikkelingen ten spijt. Waar mogelijk investeren we zelfs in nog méér, bijvoorbeeld door daken groen te maken en verhardingen te vermijden (nature based solutions).

Bovendien zorgen we dat water en natuur samen een ononderbroken netwerk gaan vormen. Want 'groen en blauw' bieden ons een goudmijn aan mogelijkheden, waaronder actieve en vernieuwende manieren om onze duurzaamheidsdoelstellingen te halen. Waar mogelijk maken we de natuur onderdeel van elk project dat we uitvoeren, op de best passende manier.

Almelo is een laagvlakte in Twente en werd vroeger omringd door moerassen. Verschillende beken en waterlopen komen hier samen en maken dit tot zo'n waterrijk gebied. Door deze ligging krijgen we af en toe natte voeten; zeker in combinatie met heviger regenval dan we gewend waren. We maken van die nood een deugd, met een waterafvoer- en bergingssysteem. Het overschot aan water houden we vast, om in te zetten als wapen tegen verdroging en/of hittestress later in het jaar.

Genieten van de natuur

Water en groen zijn dus onmisbaar om klimaat- en duurzaamheidsdoelen te behalen. Maar los daarvan is de natuur er ook om van te genieten. Niets zo rustgevend als kijken naar een kudde grazende koeien. Geen betere manier om de tijd te vergeten dan eindeloos wandelen. Weinig zo indrukwekkend als van dichtbij zien hoe de seizoenen wisselen. En dat alles is kosteloos toegankelijk, voor ons allemaal. Dat is een kostbaar bezit.

De natuur in onze gemeente is weids en groots, vol gebieden waar je als mens voelt dat je te gast bent. Even geen auto's, drukte of lawaai; het is een toevluchtsoord vlak naast onze dorpen en stad. Die luxe, op een steenworp afstand van het soms hectische dagelijkse leven, willen we niet kwijt.

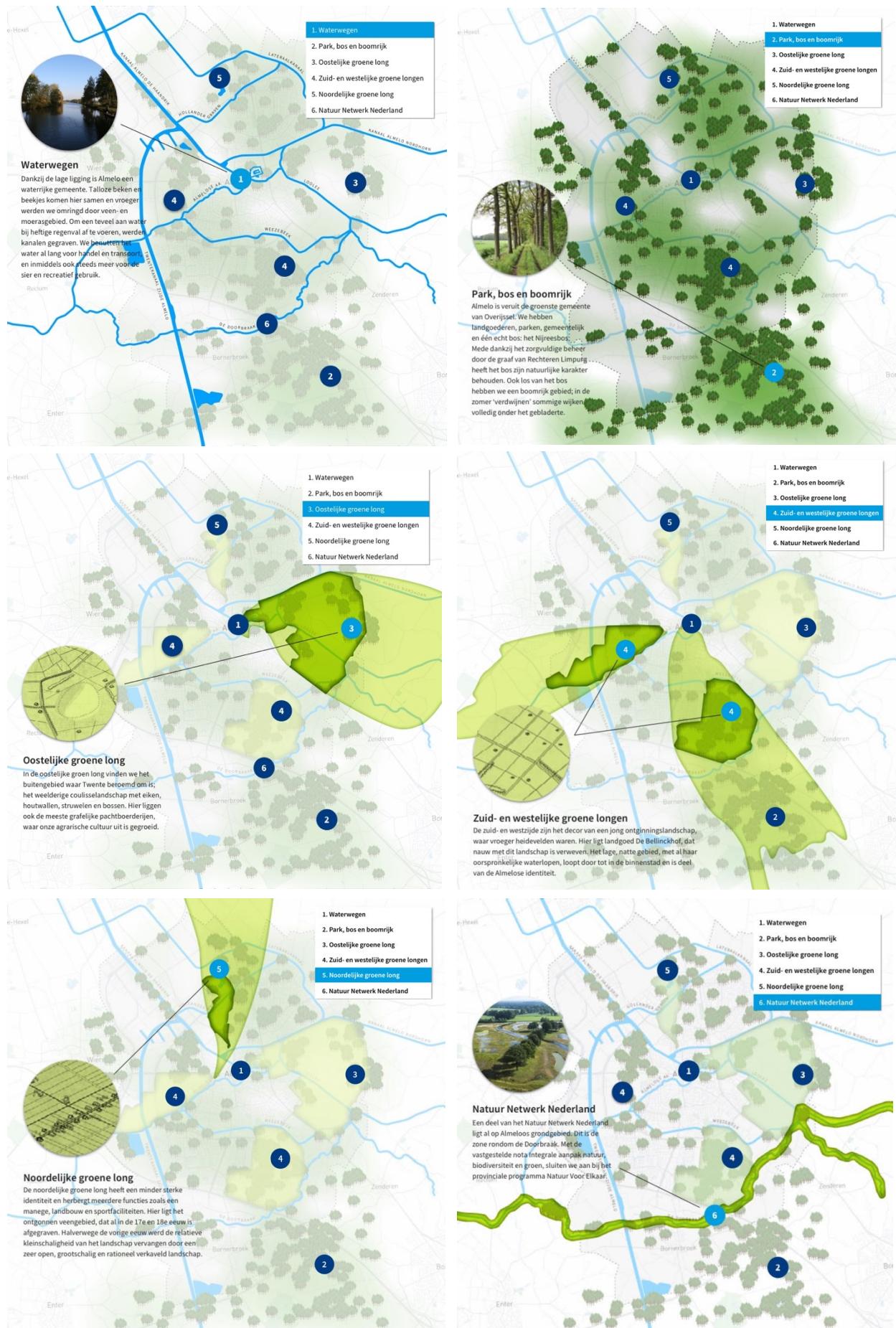
Biodiversiteit

Insecten hebben een verscheidenheid aan plantsoorten nodig om te overleven. Die biodiversiteit heeft in Nederland flink te lijden gehad van 'groene woestijnen' (overal dezelfde beplanting) in de landbouw, veeteelt en het gemeentelijk groen.

Daarom willen we samen met andere grondeigenaren inzetten op het herstellen van de soortenrijkdom. Onder meer door al het groen op elkaar te laten aansluiten, als een samenhangend netwerk (in lijn met Natuur Netwerk Nederland). Zo kan het groen langs sporen, (snel)wegen, op daken, in bermen en parken elkaar versterken.

Ook willen we meer (streekeigen) soorten aanplanten en de natuur vaker z'n gang laten gaan. Dat is goed voor de luchtkwaliteit, leefbaarheid en klimaatbestendigheid; groen vangt fijnstof af, neemt CO₂ op en nodigt uit om lekker te sporten en spelen. En niet te vergeten: het is mooi om naar te kijken.

Het blauwgroene netwerk van Almelo

Om dit te bereiken sturen we bijvoorbeeld op:

- het benutten van (geschikte) daken als zonnedak of groen dak, zeker op onze bedrijfsterreinen, zodat hier minder natuur- en landbouwgrond voor nodig is.
- bewustwording bij inwoners en ondernemers over de mogelijkheden op hun terrein.
- het vergroenen van de openbare ruimte en verduurzamen van bestaande gebouwen bij elke ingreep die we doen.
- een klimaat-robuste inrichting, zodat we klaar zijn voor pieken in de waterafvoer en het bergen van dit water om verdrogging en hittestress te voorkomen/beperken.

Beleidsstukken voor meer informatie:

- [De Almelose Duurzame Energieladder](#); wijst clusters van gebieden aan waar grootschalige energie-opwek mogelijk is.
- [RES Twente](#); in de Regionale Energiestrategie (RES) beschrijft elke energieregio zijn eigen keuzes.
- [De Warmtevisie Almelo](#); geeft aan wanneer welke wijk aardgasvrij verwarmd moet worden.
- [Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie](#); een gezamenlijk plan van gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk om Nederland klimaatrobust in te richten.
- [De Beleidsnota Integraal Beheer Openbare Ruimte \(IBOR\)](#); geeft aan hoe we omgaan met het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.
- [Provinciaal Programma Natuur voor Elkaar](#); met dit programma geeft de provincie uitvoering aan het beleid van Natuur Netwerk Nederland.

Alle (vaar-, spoor-, snel- en digitale) wegen leiden naar Almelo

Thema's die aan bod komen: Economie Mobiliteit Participatie

Onze lokale economie is robuust. Dankzij de forse omvang – meer dan 43.000 arbeidsplaatsen op een stad van ruim 72.000 inwoners - en de diversiteit aan sectoren, kunnen we economisch tegen een stootje.

Een van de belangrijkste motoren hierachter, is de fantastische bereikbaarheid van de Almelose bedrijvigheid. We vormen het centrum van vaar-, spoor- en snelwegen. Dat willen we zo houden en de bereikbaarheid ook verder optimaliseren. Bijvoorbeeld met een betere ontsluiting tot noordoost Twente.

Met het managen van verkeersdrukte kunnen we de beste doorstroom garanderen. Ook digitaal houden we alle ontwikkelingen bij om mogelijkheden voor een smart(er) city (op termijn) te benutten. Veel Almeloërs – en mensen uit de regio - kunnen hierdoor dicht bij huis werkgelegenheid vinden, én voldoende uitdaging om zich tijdens hun werkzame leven verder te ontwikkelen. Een deel van het

grote aantal arbeidskrachten waar onze economie op draait, leiden we ook op in ‘eigen huis’. Het MBO in de stad is hofleverancier van talloze bedrijven. Op de lange termijn willen we dit talent blijven aantrekken en ontwikkelen.

Om dit te bereiken sturen we bijvoorbeeld op:

- het goed in kaart brengen van het niet-werkende deel van de bevolking, actief of niet actief.
- het verminderen van mismatches, zodat de participatie wordt verhoogd.
- de inzet van digitale middelen zoals talking traffic, om het verkeer soepeler te laten doorstromen.

Beleidsstuk voor meer informatie:

- [De Mobiliteitsvisie Almelo](#).

Voorrang voor de fiets, ruimte voor de auto

Thema's die aan bod komen: Veiligheid Klimaat Recreatie Mobiliteit Duurzaamheid Gezondheid Natuur Zorg

Bij veel thema's die we hebben onderzocht voor deze Omgevingsvisie dook hij op: de fiets. Als om te onderstrepen dat de eenvoudigste oplossing, vaak ook de beste is. Fietsen levert alleen maar voordelen op en ontþopt zich zo van een dagelijkse bezigheid, tot een verbindende kracht tussen allerlei gemeente-brede onderwerpen.

Denk aan duurzaamheid, gezondheid, groen, klimaat, mobiliteit, recreatie, veiligheid en zorg. Al fietsend dragen we hier met z'n allen aan bij. We zetten dan ook in op *Almelo fietsstad*. Met fietsvoorzieningen – zoals goede fietssnelwegen en leuke routes in het buitengebied – maken we het mensen (nog) makkelijker om voor de fiets te kiezen.

Daarnaast kan de auto voor velen een aantrekkelijk vervoermiddel blijven. Bijvoorbeeld voor de mensen die naar hun werk in Almelo forenzen. Of voor de bewoners van dorpen ten noordwesten van de stad Almelo, die ons bezoeken voor stedelijke voorzieningen. Bovendien is een deel van de Almelose bevolking ook autobezitter. Voor deze mensen kunnen we het gebruik van duurzame alternatieven stimuleren. Hoe gemakkelijker carpoolen, autodelen of elektrisch opladen wordt, hoe meer mensen het omarmen.

Om dit te bereiken sturen we bijvoorbeeld op:

- de komst van een regionaal fietsnetwerk met snelle verbindingen tussen centrum, stad, dorpen, ommeland en regio.
- een groei van duurzame mobiliteit, onder meer door genoeg oplaadpunten te bieden voor elektrische fietsen en auto's.
- de aanleg van goede wandel- en fietsroutes vanuit de wijken naar de werkgebieden aan de randen, naar het stadscentrum en tussen wijken onderling.
- het ontwikkelen van alternatieven voor mobiliteit, zoals deelauto's of een door vrijwilligers gereden buurtbus; bij voorkeur ondersteund door digitale middelen als een website of app.

Dorpen, stad en ommeland zijn ons podium en decor

Thema's die aan bod komen: Wonen Recreatie Economie Participatie Natuur Erfgoed Kunst en cultuur

Er is weinig dat mensen sterker tot elkaar brengt, dan een gedeelde ervaring.

Van een buurtbarbecue tot een muziekfestival, van een sportwedstrijd tot kunst en van jeugdtheater tot een stadstrand. In Almelo vinden tientallen evenementen per jaar plaats, die zorgen voor verbinding. Mensen die elkaar niet zomaar tegenkomen in hun werk, wijk of kerk, komen hierdoor toch samen om te genieten van sport, kunst en cultuur.

Dorpen, stad en ommeland zijn ons podium en decor. We voeren een diversiteit aan activiteiten op, die voor iedereen toegankelijk zijn. Die toegankelijkheid betekent: fysiek bereikbaar, ook voor mensen met een beperking en betaalbaar, ook voor mensen met een kleine beurs. Daarnaast geven we kunstenaars gelegenheid om de publieke ruimte voor korte of langere tijd te verfraaien. Een kaal stuk grond of leegstaand pand verandert zo in een publiekstrekker en versterkt de identiteit van de dorpen, stad en het ommeland.

De beeldvorming rond Almelo klopt niet altijd met de werkelijkheid. Dat beeld kan positief kantelen door het toerisme een impuls te geven en het echte Almelo aan onze bezoekers te laten zien. Hoe geliefd de dorpen zijn bij jonge bewoners, die hier graag een starterswoning zouden kopen. Hoe er wekelijks evenementen zijn om uit te kiezen – zeker in de warme maanden. Hoe we als waterstad drie jachthavens rijk zijn, en een waterboulevard die doorloopt tot in de binnenstad. Hoe het weidse buitengebied op loopafstand ligt van ons stadshart.

Erfgoed is verleden en toekomst tegelijk

Het erfgoed van Almelo draagt bij aan de gedeelde identiteit van alle inwoners. Het zijn de gebouwen en gebieden die eruit springen en die we allemaal kennen. De bezienswaardigheden waar dagjesmensen en toeristen op af komen. De plekken die we voor ons zien als iemand ons vraagt om Almelo te beschrijven.

Ons zichtbare verleden zullen we altijd respecteren en beschermen. We koesteren de archeologische en cultuurhistorische schatten, maar zonder vernieuwing tegen te houden. Waar heden en verleden elkaar kunnen versterken, mogen historische panden of plekken onderdeel worden van een nieuwe ontwikkeling. Bij het herbestemmen is bijvoorbeeld bewonen en/of het inrichten van creatieve broedplaatsen een optie. Zo verankeren we onze identiteit, zonder stil te staan.

Om dit te bereiken sturen we bijvoorbeeld op:

- meer toerisme en verblijfsrecreatie.
- de inrichting van speciale zones voor vormen van recreatie die een eigen plek nodig hebben, zoals sporten, spelen, barbecueën en waterpret.

Beleidsstukken voor meer informatie:

- [Cultuurprofiel Twente](#), ruimte voor verbeelding 2021-2024.

Samen gezond en verzorgd

Thema's die aan bod komen: Participatie Gezondheid Zorg

De omgeving staat in dienst van ons, als huidige en toekomstige gebruikers. We benutten de wereld om ons heen om onze gezamenlijke wensen en behoeften te vervullen. Met als belangrijkste behoefte: gezond zijn en blijven, met toegang tot de juiste zorg waar nodig. Want fysieke en mentale gezondheid is bepalend voor alle andere activiteiten in het leven.

Die gezondheid beweegt mee met de sociaaleconomische positie van mensen; een betere positie leidt tot een betere gezondheid. Door de demografie van Almelo, is hier sprake van een te grote vraag naar zorg. Die onbalans willen we verbeteren. Te beginnen bij de jeugd; onze denkers, werkers, ouders en leerkrachten van morgen.

Kinderen hebben buitenruimte nodig waar ze veilig kunnen sporten en spelen. Waar ze samen kunnen winnen of verliezen en met elkaar steeds meer van de omgeving ontdekken. Waar ze zich ontwikkelen (zowel cognitief, motorisch als emotioneel) door hun eigen spel te bedenken in een natuurlijke omgeving. Daarmee leggen we de kiem voor een sociale en gezonde generatie. De sloop van panden biedt kansen om extra speelruimte te creëren.

Ontmoeting is een ander speerpunt, waarmee we wederzijds begrip kunnen vergroten en eenzaamheid tegengaan. Liefst ook in een natuurlijke omgeving, omdat groenbeleving mensen goed doet.

We geven ruimte aan evenementen, activiteiten en wijk- of buurthuizen. Deze plekken en momenten zijn bereikbaar voor iedereen, ongeacht leeftijd, achtergrond, beperking of budget. Almelo is een inclusieve gemeente, waar iedereen mee kan doen.

Mensen in een kwetsbare situatie krijgen zo dichtbij mogelijk de ondersteuning die ze nodig hebben. Die ondersteuning bestaat ook uit het voorkómen van zorgvragen, onder meer door het optimaal benutten van voorliggende voorzieningen.

○ Om dit te bereiken sturen we bijvoorbeeld op:

- een kansrijke start voor ieder kind, onder meer met opvoedondersteuning en goede voorlichting over een gezonde leefstijl en preventie.
- voldoende personeel voor de zorg.
- het bevorderen van ontmoeting en zelf- en samenredzaamheid, ook met behulp van e-health, domotica en robotica.
- de openbare ruimte fysiek toegankelijk maken voor alle gebruikers.

Beleidsstukken voor meer informatie:

(nog niet alle linkjes hieronder zijn actief, maar daar wordt aan gewerkt)

- De regionale Bestuursagenda Publieke Gezondheid 2020 – 2030.
- De regionale integrale [samenwerkingsagenda Samen 14](#), GGD en Menzis 2020 – 2030.
- Preventie agenda Almelo.
- [Programma Zorg](#).
- [Lokaal sportakkoord Actief Almelo](#).

Wendbare woningen

Thema's die aan bod komen: Wonen Economie Duurzaamheid Zorg

Het woning(bouw)beleid is bij uitstek een geschikt middel om de samenleving te verbinden. Bovendien willen we zo de bestaande woningvoorraad beter in balans brengen, qua aandeel (sociale) huur en koopwoningen voor ieder segment. We creëren wijken met gemengde woonmilieus, waar genoeg aanbod is voor elke doelgroep. Onze bestaande woningvoorraad heeft relatief veel sociale woningbouw en koopwoningen in het hoge(re) segment. Dit brengen we meer in balans door bij herstructurering op woningen voor het middensegment in te zetten.

Gedifferentieerde woningbouw brengt mensen met verschillende achtergronden bij elkaar. Zo bezien helpt woningbouw bij het vergroten van sociale cohesie. Het combineren van huur- en koopwoningen in een buurt heeft hetzelfde effect. Wijken blijven bovendien vaker ‘schoon, heel en veilig’, als mensen met verschillende sociaaleconomische posities bij elkaar wonen.

Het is hierbij wel zaak om woonvoorzieningen voor specifieke, kwetsbare groepen goed over de gemeente te spreiden.

Bij het toevoegen van woningen kijken we heel nauwkeurig voor wie we bouwen en wat de precieze woonvraag is. Onze woningbouwopgave is beperkt. Qua locatie heeft de binnenstad prioriteit, vanwege het belang van een vitale, aantrekkelijke binnenstad, waar mensen graag verblijven. Ook de wens om nieuwe inwoners te trekken met een (boven)modale sociaaleconomische positie, kan invloed hebben op het bouwbeleid.

Bovendien zetten we altijd in op natuur-inclusief (en klimaat-adaptief) bouwen, voor een optimale leefbaarheid. Niet alleen voor de menselijke bewoners van het gebied, maar ook voor de aanwezige planten en dieren.

Om te voorkomen dat we bouwen voor leegstand (op termijn), zijn de belangrijkste afwegingen: wendbaarheid en kwaliteit. We willen dat woningen aanpasbaar zijn en geschikt voor verschillende typen bewoners.

De kwaliteit van een woning hangt voor ons samen met duurzaamheid, in de betekenis van:

- Levensloopgeschikt
- Toekomstbestendig
- Onderhoudsvriendelijk

Daarbij letten we ook op aanwezige voorzieningen in de omgeving, zoals winkels en een buurthuis.

Beleidsstuk voor meer informatie:

- [De Woonvisie Almelo](#) (in concept).

Veilig als voorwaarde

Thema's die aan bod komen: Veiligheid

Op het gebied van veiligheid bestaan landelijke wetten, regels en voorschriften, die gelden voor alles wat we in de fysieke omgeving doen. Daarnaast hebben we als gemeente onze vastgestelde beleidsstukken over veiligheid, die ook van toepassing zijn.

Maar los van deze feiten en voorschriften, is er de veiligheidsbeleving van mensen. Het gedeelde gevoel van veiligheid, waar een samenleving zo bij gedijt.

Als gemeente willen we die veiligheidsbeleving vergroten. Door inwoners de ruimte te geven voor buurtpreventie, bijvoorbeeld. Door de kans op slachtofferschap te verkleinen, via goede voorlichting. En door stevig op te treden tegen criminaliteit, waarmee we duidelijk maken dat misdaad in Almelo niet loont.

Dan is er nog de externe veiligheid: hoe we omgaan met de risico's voor mens en milieu bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Hiervoor onderscheiden we de woongebieden, binnenstad (spooromgeving), bedrijventerreinen en het landelijk gebied. In woongebieden willen we de veiligst mogelijke situatie. Hier staan we dus geen nieuwe risicobronnen toe (zoals een tankstation). In de spooromgeving besteden we extra aandacht aan rampenbestrijding, samen met aangewezen partners zoals de hulpdiensten. Op bedrijventerreinen en in het landelijk gebied is wel een beperkte risicobelasting op de omgeving mogelijk, onder geldende voorwaarden.

Instrumenten om dit te bereiken:

- een datagedreven en integrale aanpak van (signalen van) ondermijning, samen met covenantpartners zoals de politie, het OM, het Regionaal Informatie en Expertise Centrum en interne partners via de lokale Ondermijningstafel.
- buurtpreventie-initiatieven vanuit de samenleving en voorlichtings- en bewustwordingscampagnes.
- een goede spreiding van zorgwoningen door de stad en de integrale aanpak van personen met verward gedrag.
- fysieke maatregelen om de veiligheid te verbeteren, zoals cameratoezicht, verlichting, adviezen voor ruimtelijke procedures of aanpassingen in de openbare ruimte.

Beleidsstukken voor meer informatie:

- [Integraal Veiligheidsbeleid](#) gemeente Almelo 2017 - 2020.
- [Externe veiligheidsbeleid](#).

BUITENGEBIED

De favoriete kleur van Almelo is blauwgroen: water en natuur. We zien het al veel om ons heen, maar krijgen er nooit genoeg van. Daarom juichen we elk idee toe dat meer water en/of natuur oplevert. Zeker in het buitengebied, waar mensen genieten van de rust en stilte en dieren er afhankelijk van zijn. Ontwikkelingen die we hier doen, moeten passen bij de Almelose maat en schaal. Ze tasten de bestaande natuur niet aan. En gaan goed samen met de (agrарische) bedrijvigheid.

Wie denkt aan ons buitengebied, ziet een plek voor zich waar de bezigheden zo verspreid zijn, dat de rust bewaard wordt. Tegelijkertijd is dit het ideale decor voor allerlei activiteiten. Zoals verblijfsrecreatie voor dagjesmensen en vakantiegangers. Of grootschalige energie-opwek, omdat er te weinig geschikte zonnedaken zijn en nauwelijks radar- en vliegverkeervrije plekken voor windmolens.

Daarom willen we met deze visie een preaire balans bewaren: het buitengebied optimaal benutten ten gunste van onze economie, recreatie, imago, klimaatbestendigheid en duurzaamheidsdoelen, zonder nadelige effecten voor het buitengebied, de bewoners en gebruikers.

Bent u benieuwd naar de visie voor het Buitengebied? Lees dan niet alleen deze pagina, maar ook de teksten onder [Dit is onze visie](#). Die teksten gelden namelijk voor alle vier de gebieden.

Krachtig, maar kwetsbaar

Thema's die aan bod komen: Klimaat Water Economie Duurzaamheid Bodem Gezondheid Natuur

De kracht van de natuur staat volledig tot onze beschikking. Van overvloedige landbouw en biodiversiteit, tot hernieuwbare energie en gezondheidsvoordelen; het zijn flinke vruchten om te plukken. De enige voorwaarde is dat we dit met beleid doen.

Door het buitengebied te versterken, met het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en biodiversiteit. Door de bodem vruchtbaar te houden en groen- en waterstructuren te versterken. En door de stadsrand te benutten als overgangsgebied, voor ontwikkelingen die niet in de binnenstad passen en waar het buitengebied te kwetsbaar voor is.

Om dit te bereiken sturen we bijvoorbeeld op:

- de meest geschikte locatie bepalen voor elke ontwikkeling, omdat het buitengebied uit hele verschillende soorten natuur bestaat.
- het actief vergroten van de biodiversiteit op geschikte locaties, zoals natuurpassage De Doorbraak en in bermen.

Beleidsstukken voor meer informatie:

- [De Almelose Duurzame Energieladder](#); geeft aan waar wel en niet duurzame energie mag en kan worden opgewekt.
- [Provinciaal Programma Natuur voor Elkaar](#); met dit programma geeft de provincie uitvoering aan het beleid van Natuur Netwerk Nederland.

Duurzame doelen en bewust boeren

Thema's die aan bod komen: Klimaat Recreatie Economie Duurzaamheid Natuur

Hoe hard we ook aan klimaatdoelen werken in de drie andere gebieden (binnenstad, bedrijventerreinen en wijken & dorpen), het buitengebied is en blijft kampioen. Hier hebben we een leger bomen die CO₂ uit de lucht halen. Een zee aan ruimte om hemelwater te bergen. En schaduwloze vlaktes om zonne-energie op te vangen.

We benutten die kansen en stimuleren andere grondeigenaren hetzelfde te doen, zoals agrariërs. Daarbij maken we installaties zoveel mogelijk onderdeel van de omgeving, om landschapsvervuiling te beperken.

Rob Klein Goldewijk, Stadsbouwmeester (quote met een knipoog).

“Wie weet produceert een boer over vijftien jaar waterstof in plaats van melk.”

Wie heel groot wil boeren, is beter af buiten Almelo. Ook onze agrariërs hanteren de Almelose maat en schaal voor hun bedrijf. Om levensvatbaar te blijven, kan circulair boeren en/of neveninkomsten genereren rondom het bedrijf gewenst zijn. Wij ondersteunen de inrichting van circulaire processen en functieverbreding, zoals biologisch boeren, recreatiemogelijkheden bieden en educatie geven.

Om dit te bereiken sturen we bijvoorbeeld op:

- het zo duurzaam mogelijk uitvoeren van elke ontwikkeling, volgens de nieuwste inzichten op het gebied van energiebesparing en -opwekking, circulair materiaal- en afvalgebruik en emissiearme mobiliteit.
- het vergroten van de biodiversiteit en/of duurzame voedselproductie, als onderdeel van een ontwikkeling.
- het bergen en vasthouden van water, voor gebruik tegen verdroging in warme periodes.
- het voorkomen van leegstand met rood-voor-rood trajecten, om verval van het buitengebied tegen te gaan.

Buitenaf wonen, huren en verblijven

Thema's die aan bod komen: Wonen Recreatie Economie Participatie

Het ware Twentse noaberschap is in het buitengebied op z'n best. 'Ons kent ons' en we helpen elkaar, vanzelfsprekend. Natuurlijk is het geen exclusieve kwaliteit van het buitengebied, maar noaberschap gedijt wel bij een kleine(re) groep buren.

Dat willen we koesteren. Het toevoegen van woningen of verblijfsrecreatie gebeurt dan ook alleen als het echt nodig is en meerwaarde heeft. Te veel bewoning zet het buitengebied op slot voor agrariërs en te veel recreatie brengt ongewenste drukte met zich mee.

Voorbeelden van woon-, huur-, of verblijfontwikkelingen die wel bij ons buitengebied passen:

- kamperen bij de boer of een bed and breakfast.
- de bouw van een tweede woning op een erf.
- kleinschalige woonvormen, zoals een knarrenhofje (voor ouderen) op een erf.

- tiny houses.
- kleinschalige economische activiteiten in leegkomende agrarische bebouwing.

Vrijgekomen agrarische bebouwing

Ook bij het herbestemmen van vrijgekomen agrarische bebouwing (VAB) zijn we voorzichtig. Deze ruimtes zijn gewild, om uiteenlopende redenen. De schoonheid en rust trekken bijvoorbeeld zorgpartijen en kunstenaars aan. Beide heel geschikt om te huisvesten in een landelijke omgeving. Datzelfde geldt voor vormen van dienstverlening, opslagmogelijkheden en de productie en verkoop van lokale producten.

Walhalla voor langzaam verkeer

Thema's die aan bod komen: Water Recreatie Economie Gezondheid Natuur

Het buitengebied is onweerstaanbaar voor wie er graag op uit trekt. We hebben bijna vierduizend hectare onbebouwd buitengebied, vol wandelroutes en fietstrajecten. Voorzien van goede paden en bewegwijzering. En verder niets dan vrije natuur. Prachtig voor de doelgroep wandelaars en fietsers.

Met een aantal strategisch geplaatste voorzieningen, kan dit gebied een (nog) groter publiek bedienen. Zoals een kleine horecagelegenheid, natuurlijke speelplek, kanoverhuur of kinderboerderij. Of juist een stilteplek voor rust en reflectie. Niet alleen om toerisme te stimuleren, maar ook voor de inwoners van Almelo en omliggende gemeenten. Zodat mensen uit de buurt kunnen ontdekken wat er in de natuur allemaal te beleven en genieten valt. Met alle gezondheidsvoordelen van dien.

Daarnaast behouden we in het buitengebied ook plekken waar we juist niet komen; specifieke rustgebieden voor de flora en fauna die dat nodig hebben.

Jan Braamhaar, Stadsgesprek Buitengebied

“Waak ervoor dat we rustgebieden houden voor het wild; niet alles moet wandel-, fiets- en recreatiegebied worden.”

Bedrijven vestigen zich graag in Almelo. Ondernemers kunnen hun ambities hier waarmaken en onze bedrijventerreinen krijgen ruimte om te groeien. Zodat we onze economie nog verder kunnen versterken en zoveel mogelijk banen creëren. Wij zijn ervan overtuigd dat werken niet alleen goed is voor de welvaart van mensen, maar ook voor hun welzijn. Samen met de Almelose werkgevers maken we ons er sterk voor dat medewerkers het beste uit zichzelf kunnen halen.

Daarnaast leggen we ons er samen met de bedrijven op toe om de werkgelegenheid toekomstbestendig te maken. We willen eigentijdse bedrijvigheid borgen, voor een blijvend sterke positie op regionaal en landelijk niveau.

Bent u benieuwd naar de visie voor het Bedrijventerreinen? Lees dan niet alleen deze pagina, maar ook de teksten onder [Dit is onze visie](#). Die teksten gelden namelijk voor alle vier de gebieden.

Werk als deel van het leven

Thema's die aan bod komen: Wonen Economie Participatie Gezondheid

Een goede combinatie van werk en privé wordt steeds belangrijker. Werkgevers zijn aantrekkelijker als er rondom hun bedrijf voorzieningen zijn, die de kwaliteit van het dagelijks leven van hun werknemers verbeteren. Zoals kinderopvang, horeca, sportfaciliteiten of een afhaalpunt voor pakketten. Maar ook: wandelpaden om een ommetje te maken in de pauze. Bankjes om te

lunchen in de schaduw of de zon. En genoeg groen om de omgeving gezond en aantrekkelijk te maken.

Bij het faciliteren van dit soort nieuwe voorzieningen, wegen we altijd af wat dit betekent voor de aanbieders van vergelijkbare voorzieningen in andere gebieden (de binnenstad, wijken en dorpen en het buitengebied).

Bij de verbinding tussen werk en privé hoort soms ook het vraagstuk van huisvesting voor arbeidsmigranten. Bedrijven die (groepen) arbeidsmigranten inzetten, hebben een verantwoordelijkheid bij het goed huisvesten. Als gemeente denken we hierin mee om de beste oplossing te vinden.

Als laatste is ook functiemenging mogelijk; het gebruiken van de bedrijventerreinen op momenten dat er niet (veel) gewerkt wordt. Bijvoorbeeld als voordelige parkeerplaats in het weekend, met pendel naar de binnenstad.

Samenwerken aan bereikbaarheid

Thema's die aan bod komen: Veiligheid Klimaat Economie Mobiliteit Duurzaamheid Gezondheid

Onze bedrijventerreinen moeten goed bereikbaar blijven voor verschillende vormen van verkeer: vrachtwagens, schepen, fietsen, het openbaar vervoer en de auto. We streven naar een groter aandeel werknemers dat per fiets of met het openbaar vervoer reist, om de doorstroming op de autowegen in de ochtendspits te verbeteren. Gemeente en bedrijven trekken hier samen in op.

Bijvoorbeeld door fietsen naar het werk aantrekkelijker te maken, met de aanleg van fietspaden en het vergroten van de veiligheid. Hierbij verdient ook de routing aandacht, zodat fietsers en andere verkeersstromen elkaar niet in de weg zitten.

Het verbeteren van ov-verbindingen is lastiger dan het stimuleren en faciliteren van fietsen. We willen samen met werkgevers aan de levensvatbaarheid van het ov werken.

Om dit te bereiken sturen we bijvoorbeeld op:

- het ontwikkelen van een participatieplan voor de grote bedrijventerreinen, zoals het Huis van de Logistiek.
- duurzame participatie.
- het (grootschalig) afnemen van ov-abonnementen door bedrijven.

Slimme indeling van bedrijventerreinen

Thema's die aan bod komen: Klimaat Water Economie Duurzaamheid Natuur Erfgoed

Almelo heeft een gerichte aanpak voor het uitgeven en (vooral) herbestemmen of -structureren van locaties voor bedrijvigheid. Ook revitalisatie, transformatie of herbestemming van kleine bedrijventerreinen (in woonwijken) behoort tot de mogelijkheden

De functie voor de omgeving en geschiktheid ín die omgeving, zijn daarbij richtinggevend:

1. Functie voor de omgeving

We streven ernaar dat bedrijven en hun omgeving elkaar versterken. Zoals een woonwijk en de voorzieningen die daar zijn gevestigd. Of een distributiecentrum en distributiebedrijf die op hetzelfde bedrijventerrein zijn gevestigd.

2. Geschiktheid in de omgeving

Bedrijvigheid moet ook passen bij de omgeving. Bij het herbestemmen van agrarisch erfgoed voor bedrijvigheid bijvoorbeeld, is het bewaren van de rust in het buitengebied ook van belang.

Voor toekomstige uitbreiding van bedrijventerreinen geldt dat met name de groene longen van Almelo niet worden aangetast. Tot het zoekgebied behoort vooral de zuidwestelijke hoek van de A35 en het Twentekanaal (zie hieronder). Daarbij wordt een eventuele uitbreiding gecompenseerd met natuurontwikkeling en gekoppeld aan duurzaamheidsopgaven

Beleidsstuk voor meer informatie:

- [Bestuursovereenkomst herprogrammering bedrijventerreinen Twente 2019 – 2022.](#)

Toekomstbestendige motor van onze economie

Thema's die aan bod komen: Klimaat Economie Duurzaamheid Participatie Bodem

Bij Almelose bedrijven staat duurzaamheid hoog op de agenda, evenals bij de gemeente. Naast het voldoen aan de wettelijke eisen zijn velen bereid om een stap verder te gaan.

Voor de energietransitie is het onze ambitie dat bedrijven:

- zonnepanelen plaatsen als hun dak daar geschikt voor is.
- groene daken en wanden realiseren voor een koelere binnenruimte.
- de bodem optimaal gebruiken voor energieopslag (warmte of kou).
- afvalverwerking, processen en materiaal- en grondstoffengebruik circulair maken waar mogelijk.

Toekomstbestendigheid gaat ook over het veiligstellen van een gezonde aanwas van werkenden. De vestigingen van het ROC van Twente in de stad hebben daar een belangrijk aandeel in. Daarnaast nemen onze bedrijven hun verantwoordelijkheid, met het aanbieden van opleidingsplekken, snuffelstages, open dagen, praktijkgerichte opleidingen en participatieplaatsen voor niet-werkenden.

Jan Spenkelink, Manager at Mitsubishi Chemical Advanced Materials B.V.

“Het zou mooi zijn als bedrijven gebruik kunnen maken van elkaar, bijvoorbeeld door de warmte die de een produceert in te zetten bij de ander.”

Verscheidenheid aan sectoren en onderlinge versterking

Almelo huisvest een verscheidenheid aan (innovatieve) sectoren, zoals food, metaal, elektro, logistiek en de maakindustrie. Dit gevarieerde aanbod is een grote kracht en die willen we behouden. Een eventuele behoefte aan clustering van bedrijven uit bepaalde sectoren is bespreekbaar. Waar de onderlinge samenwerking van bedrijven kansen biedt, kunnen wij dit stimuleren en faciliteren.

Om dit te bereiken sturen we bijvoorbeeld op:

- de opslag van bruikbare warmte of kou in de bodem.
- het bijdragen aan besparing van CO₂-uitstoot door de herstructureren en uitgave van bedrijventerreinen.
- het verbeteren van de infrastructuur voor het transporteren van hernieuwbare energie.

Beleidsstukken voor meer informatie:

(een van de linkjes hieronder is nog niet actief, maar daar wordt aan gewerkt)

- [Coalitieakkoord Overijssel 2019 - 2023.](#)
- Programma Economie en Participatie.

Voor de dorpen Bornerbroek en Aadorp en de wijken van de stad Almelo hebben we een gezamenlijke visie ontwikkeld. Voornamelijk omdat ze hun belangrijkste functie met elkaar gemeen hebben: een fijne woonomgeving bieden. Maar ook omdat elke wijk eigenlijk een dorpje op zich is. Met een eigen sfeer, eigen voorzieningen en een unieke sociale samenhang. En hoeveel de inwoners soms ook van elkaar verschillen – qua leeftijd, cultuur, gezondheid of inkomen – er is één ding dat hen verbindt: de plek die ze thuis noemen. Het is onze ambitie om hen allemaal de basisvooraarden te bieden voor dat thuisgevoel.

Prettig wonen begint natuurlijk met een passende woning. Met de kans om woonwensen te vervullen, doordat er voldoende keuze is. Daarom willen we wijken creëren met gemengde woonmilieus, waar genoeg aanbod is voor elke doelgroep. Onze bestaande woningvoorraad heeft relatief veel sociale woningbouw en koopwoningen in het hoge(re) segment. Dit brengen we meer in balans door bij herstructurering op woningen voor het middensegment in te zetten.

Bovendien krijgen de dorpen gelegenheid om te bouwen, want daar blijft de vraag naar betaalbare starterswoningen groot (landelijke trends van vergrijzing en ontgroening ten spijt). Dat moeten we koesteren om de vitaliteit in deze kernen te behouden.

Maar Almelo heeft als geheel toch een zeer bescheiden bevolkingsgroei, die tijdens de looptijd van deze visie waarschijnlijk zelfs zal veranderen in krimp. Daarom is het zaak de bestaande woningvoorraad zo slim mogelijk te benutten en daarmee aan te sluiten op de ontwikkeling van onze bevolking. Dat betekent onder meer:

- de benodigde verscheidenheid aanbrengen door het herstructureren van panden.

- de (minimale hoeveelheid) nieuwbouw ontwikkelen ín bestaande wijken (inbreiding, geen uitbreiding).

Bent u benieuwd naar de visie voor Wijken en dorpen? Lees dan niet alleen deze pagina, maar ook de teksten onder [Dit is onze visie](#). Die teksten gelden namelijk voor alle vier de gebieden.

Samen wonen en samen leven

Thema's die aan bod komen: [Veiligheid](#) [Wonen](#) [Recreatie](#) [Participatie](#) [Gezondheid](#)

Een wijk of dorp voelt als thuis, wanneer er ruimte is voor iedereen. Voor kinderen, om veilig buiten te spelen, te sporten en naar school te fietsen. Voor jongeren om elkaar te ontmoeten en zich samen te vermaken. Voor ouderen om een frisse neus te halen en onderweg even lekker te kunnen zitten. Deze fijne plekken trekken mensen aan en dragen bij aan ontmoeting. Aan een gevoel van saamhorigheid en ons-kent-ons. Aan sociale veiligheid en zelfstandigheid.

Net als deze openbare ruimtes, moeten openbare activiteiten voor iedereen toegankelijk zijn. Ook voor mensen met een fysieke beperking of een kleine beurs. Een evenement past bij de omgeving en is aantrekkelijk voor bewoners. Het zoekt de verbinding met wat er al is in de buurt, zoals lokale initiatieven en ambachten. En het versterkt het DNA van Almelo.

Van alles voorzien

Bewoners hoeven idealiter hun wijk of dorp niet uit voor hun dagelijkse boodschappen en behoeften. In elk van deze leefgemeenschappen zijn en blijven de voorzieningen zo dichtbij mogelijk. De inwoners en de ondernemers versterken elkaar hierin.

Voor alle noodzakelijke voorzieningen is er plek in de wijk. Want iedereen wil graag goed bereikbaar zijn en elektrisch rijden, maar we hebben zelf liever geen zendmast of laadpaal voor de deur. In deze situaties wijzen wij als gemeente de beste locatie(s) aan, in goed overleg met de buurt.

Werken dichtbij huis

Thema's die aan bod komen: [Veiligheid](#) [Wonen](#) [Economie](#) [Participatie](#) [Kunst en cultuur](#)

Veel wijken zijn rustig op doordeweekse dagen, wanneer de bewoners naar hun school of werk zijn vertrokken. Toch is het prettig als er ook dan wat

reuring is. Daardoor krijgen eenzaamheid en onveiligheid (zoals inbraak) minder kans.

Daarom stimuleren we het werken in of dichtbij huis. Ideaal voor zzp'ers en startups, die (nog) geen grote werkruimte nodig hebben. Of die elkaar juist graag opzoeken en een leegstaand pand in de wijk omvormen tot verzamelgebouw. In een (creatieve) broedplaats kunnen onderwijs, ondernemers en lokaal talent samen komen, waardoor er iets moois ontstaat.

Via klimaatbestendig naar energieneutraal

Thema's die aan bod komen: Klimaat Water Wonen Duurzaamheid Natuur

Zoals heel Nederland maken ook wij onze woningen voor 2050 aardgasvrij. Dat is een enorme opgave, die uitstekende aanknopingspunten biedt voor het gesprek over verduurzaming. In het contact met bewoners kunnen we hen informeren over en stimuleren tot het (verder) verduurzamen van hun woning en omgeving.

Zoals het plaatsen van zonnepanelen, installeren van een warmtepomp of isoleren van vloer, muren, ramen en dak. Maar ook het vergroenen van daken en 'ontstenen' van de tuin, want elke vergroening draagt bij aan onze gezamenlijke klimaatbestendigheid en biodiversiteit.

In de openbare ruimte gaan wij als gemeente op dezelfde manier te werk. We halen verharding weg en offeren waar nodig gebouwen op. Er komt meer water en groen, dat beschermt tegen hitte en zon, bijdraagt aan waterberging en de kwaliteit van de leefomgeving verbetert. Functioneel groen en blauw dus, niet alleen voor de sier.

Energieneutrale wijken en dorpen zijn voorlopig nog toekomstmuziek, maar we nemen het streven ernaar mee in alles wat we doen.

Om dit te bereiken sturen we bijvoorbeeld op:

- het uitvoeringsplan (per wijk/dorp) voor het aardgasvrij maken van de woningen. Deze ontwikkelen we in samenwerking met de bewoners. Hierbij nemen we waar mogelijk ook andere verbeteringen mee, zoals het vergroenen van wijk of dorp.

Beleidsstuk voor meer informatie:

- [Programma Duurzaamheid](#).

De binnenstad van Almelo is aan het veranderen. Zoals alle steden zien we dat ons centrum evolueert van een ‘place to buy’ naar een ‘place to be’. Op een kleiner oppervlak is steeds meer te beleven en we omarmen deze ontwikkeling. Onze ambachtelijkheid, kunstzinnigheid, streekproducten, horeca, modeketens en lifestylewinkels zijn uitnodigend. Zeker in combinatie met ons grootste sieraad: de natuur. Ons stadshart is groen tot in de kleinste straatjes, en het water komt overal. Als waterstad zijn we uniek in Twente en een echte publiekstrekker.

Zowel voor bewoners als bezoekers wordt ons centrum steeds interessanter. Met het verkleinen van het totale winkeloppervlak, neemt de wooncapaciteit en de variëteit aan functies in de binnenstad toe. We hebben drie transformatiegebieden aangewezen, waar we ruimte bieden om leegstaande en leegkomende winkelpanden te transformeren naar woningen, woon-werkplekken en diensten.

Hierbij is van groot belang dat elk project raak is; duurzaam gebouwd of gerenoveerd, met oog voor de wensen van toekomstige gebruikers. Zoals levensloopbestendigheid voor ouderen, betaalbaarheid voor jongeren en wonen met werkruimte voor kleine ondernemers. Functies zijn flexibel en kunnen op maat transformeren; een atelier wordt een woning, wordt een studio, wordt een winkel, wordt horeca, wordt publieke ruimte, enzovoort.

Bent u benieuwd naar de visie voor de Binnenstad? Lees dan niet alleen deze pagina, maar ook de teksten onder [Dit is onze visie](#). Die teksten gelden namelijk voor alle vier de gebieden.

Er is altijd wat te doen

Thema's die aan bod komen: Water Recreatie Economie Participatie Kunst en cultuur

De binnenstad is een levendige plek, waar vaak wat te doen is. Het is de ideale locatie voor tal van markten, voorstellingen en evenementen op het gebied van sport, muziek, gastronomie, kunst en cultuur. Deels grootschalig en terugkerend, maar ook vaak genoeg klein, spontaan en vernieuwend. Dit grote aanbod vermaak en gezelligheid draagt bij aan de charme van wonen in de binnenstad.

We verwelkomen zowel Almeloos publiek als mensen uit de omgeving. Vooral bezoekers uit de regio noordelijk van de stad weten ons goed te vinden. Tijdens evenementen kunnen zij ook kennismaken met lokale parels, zoals ambachten, producten, kunst en cultuur.

Door het water uit de binnenstad zoveel mogelijk te betrekken bij alles wat we organiseren, verstevigen we bovendien het imago van Almelo waterstad.

Kwartier, kade, kop en kern

Met alle binnenstedelijke activiteiten – wonen, werken, sport, ontspanning, vermaak – sluiten we aan bij de identiteit van onze vier stadskwartieren:

- Het Gravenkwartier: een groen gebied met ruimte voor historie, ambacht, rust en reflectie.
- De Stadskade: een dynamisch waterfront en groeilocatie voor publieke functies, horeca, wonen en werken.
- De Kop van Zuid: bijzondere winkels en een uitgaanszone voor horeca, cultuur en vermaak.
- De Compacte Kern: een compleet winkelrondje met lokale ondernemers en landelijke ketens.

Om dit te bereiken sturen we bijvoorbeeld op:

- het verkleinen van het kernwinkelgebied.
- het transformeren van winkels buiten de stadskwartieren naar andere functies, zoals wonen en dienstverlening.
- de herontwikkeling van de Stadskade.
- duurzaam bodembeheer, om het ondergrondse netwerk aan voorzieningen uit te kunnen breiden als de opgaven daarom vragen.

Beleidsstukken voor meer informatie:

- [Koers voor de binnenstad](#); richtinggevende visie voor het ontwikkelen van de Almelose binnenstad.
- [Stadsvisie Cultuur 2016-2020](#).

Minder auto's en stenen, meer water en groen

Thema's die aan bod komen: Klimaat Water Economie Mobiliteit Duurzaamheid Gezondheid Natuur

Een binnenstad moet goed bereikbaar zijn voor alle vormen van verkeer. Vanuit gezondheid en duurzaamheid geven we natuurlijk de voorkeur aan fietsen, lopen en het openbaar vervoer. Maar voor een flink deel van ons publiek zijn dat geen reële opties. Het is al gauw een uur fietsen vanuit dorpen als Mariënberg of Eerde en het openbaar vervoer is beperkt. Toch willen we mensen verleiden om een duurzame vorm van vervoer te kiezen. Zowel de binnenstadbezoekers als de leveranciers van winkels en horeca.

Minder auto's in de binnenstad dus, en ook minder stenen. Het eerste vooral om dichter bij ons doel van een emissieloos centrum te komen. Het tweede om klimaatbestendig te zijn. Want hoge temperaturen en zware regenval kunnen schadelijk zijn voor mens en omgeving. Vervang voldoende stenen door groen en er ontstaat een oase van waterafvoer, waterberging en schaduwrijke verkoeling. Wat de binnenstad ook natuurlijker en daarmee aantrekkelijker maakt; wij mensen hebben graag groen om ons heen.

Met het inzaaien en aanplanten van groen kunnen we bovendien de biodiversiteit vergroten. En op plekken waar de ruimte ontbreekt, wijken we uit naar verticaal groen en groene daken.

Om dit te bereiken sturen we bijvoorbeeld op:

- een autoluw kernwinkelgebied waar voetgangers en fietsers prioriteit hebben.
- het realiseren van bewaakte fietsenstallingen voor (elektrische) fietsen.
- het klimaat-adaptief inrichten van de binnenstad.

Beleidsstuk voor meer informatie:

- [Mobiliteitsvisie Almelo](#).

De binnenstad sluit niemand buiten

Thema's die aan bod komen: Veiligheid Wonen Recreatie Economie Participatie

Een bezoek aan de binnenstad is altijd leuk, voor iedereen. De lucht is schoon, het water kabbelt en de straten zijn vrij van auto's. Kinderen kunnen naar hartenlust rennen en klimmen. Jongeren kunnen de tijd vergeten aan het water. Wie minder fit of slecht ter been is, heeft genoeg plekken om even uit te rusten. Bekenden groeten elkaar en maken een praatje. De stad is schoon, heel en veilig.

Wie komt winkelen voor kleding, etenswaren of een origineel cadeau, gaat tevreden naar huis. En ook wie lekker (en gezond) wil eten heeft genoeg te kiezen; het aanbod aan horeca en retail is even veelzijdig als onze samenleving. Voor alle bewoners van en bezoekers aan de binnenstad werken we aan het vitaal en aantrekkelijk houden van het gebied. Zodat iedereen zich welkom voelt om op zijn of haar manier van onze binnenstad te genieten.

Beleidsstuk voor meer informatie:

- [De Woonvisie Almelo](#) (in concept).

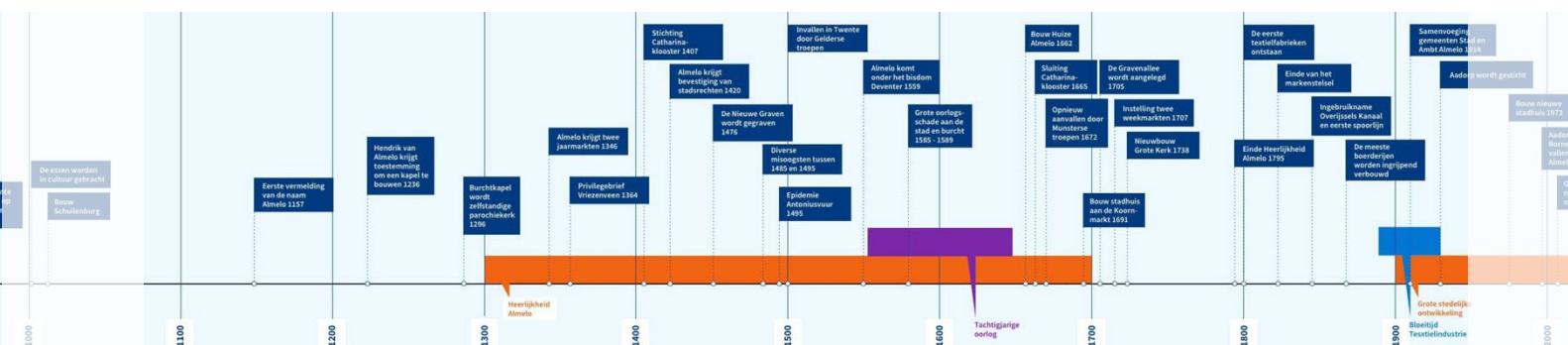
HET ONTSTAAN VAN ALMELO, AADORP EN BORNERBROEK

Zoals de Engelse dichter Lord Byron (1788 – 1824) zei: ‘Het verleden is de beste voorspeller van de toekomst’. Almelo heeft een lange, kleurrijke geschiedenis en we zijn een product van dat verleden. Om maar meteen even zo’n 130.000 jaar terug te gaan: destijds werd de ligging gevormd waardoor de stad Almelo zo waterrijk is. Al dat water zorgde tot halverwege de 20e eeuw voor fikse overstromingen. Als reactie daarop ontwikkelden we slimme manieren om onze beken in goede banen te leiden. En zijn we nu zover dat we (weer) volop van het water kunnen genieten en profiteren.

Op deze pagina werpen we een blik op het ontstaan van onze gemeente. U leest een korte samenvatting van hoe Almelo is uitgegroeid tot de gemeente die we nu zijn. Daarbij hanteren we de indeling naar gebieden, die in deze hele visie geldt: het buitengebied, de bedrijventerreinen, de wijken en dorpen en de binnenstad. Voor nog veel meer achtergrondinformatie en mooie verhalen raden we u aan [Mijn stad, mijn dorp](#) te bezoeken, een website van het Historisch Centrum Overijssel.

Almelo door de jaren heen

[Op de website](#) kan de bezoeker heen en weer scrollen door onderstaande tijdlijn.

Buitengebied

Almelo is ontstaan vanuit een rijk boerenlandschap, vol reliëf, houtwallen en bossen. Verschillende beken en waterlopen komen hier samen en vroeger werden we omringd door moerassen. Vandaag de dag hebben we in alle windrichtingen een heel divers buitengebied. Die grote, groene longen maken Almelo tot een landschappelijke stad pur sang.

De eerste mensen vestigden zich zo'n vierduizend jaar geleden in deze streek en ze leerden hun akkerbouw en veeteelt aanpassen aan de omgeving. Maar ze gingen ook steeds meer ontginnen, voor de voedselproductie. Dat begon circa 1200 jaar geleden, met grote ontbossing voor de schapenhouderij en het gebruik van essen voor de landbouw.

Later werden de overgebleven bossen juist behouden en plantten boeren hun erf vol eiken, voor bescherming tegen storm en bliksem. Ze ontwikkelden ook een dicht stelsel van houtwallen met doornige hagen, om het vee binnen te houden (en ongure types buiten). Die houtwallen en -singels zijn nu onmisbaar als leefgebied voor dieren en planten.

Vier groene longen

De landgoederen, zoals Huize Almelo en De Bellinckhof, hebben sterk bijgedragen aan de vorming van drie van de vier groene longen. Ook de villa's, landhuizen en boerderijen hebben het landelijk gebied en de stadsranden mede bepaald; Huize Alexandra, het Meulenbeld, het Beeklust, de Niendure en het Wendelgoor waren een begrip in Almelo. Sommige hebben zich in de groene longen kunnen handhaven of zijn – zoals Erve Noordik – geabsorbeerd door de stad.

Erve Noordik 1911
Bron: Beeldbank
Gemeentearchief Almelo

In de oostelijke groen long vinden we het buitengebied waar Twente beroemd om is; het weelderige coulisselandschap met eiken, houtwallen, struwelen en bossen. Hier liggen ook de meeste grafelijke pachtboerderijen, waar onze agrarische cultuur uit is gegroeid. Het rentmeesterschap van de graaf van Rechteren hield dit zorgvuldig in balans.

De noordelijke groene long heeft een minder sterke identiteit en herbergt meerdere functies zoals een manege, landbouw en sportfaciliteiten. Hier ligt het ontgonnen veengebied, dat al in de 17e en 18e eeuw is afgegraven door Friese arbeiders die hier veen kwamen steken. De ontginning begon vanuit Almelo ter hoogte van de Aadijk; op elke nieuwe ‘slag’ in noordelijke richting ontstond een nieuwe nederzetting. Zo kreeg ook Vriezenveen haar naam. Nu ligt er een rationeel verkaveld landschap.

De west- en zuidzijde zijn het decor van een jong ontginningslandschap, waar vroeger heidevelden waren. Hier ligt landgoed De Bellinckhof, dat nauw met dit landschap is verweven. Het lage, natte gebied, met al haar oorspronkelijke waterlopen, loopt door tot in de binnenstad en is deel van de Almelose identiteit.

Waterrijk

Door de lage ligging is Almelo altijd waterrijk geweest en geplaagd door flinke overstromingen. Bij heftige regens voerden de Loolee en Bornsebeek grote hoeveelheden water naar de stad en soms stond het tot een meter hoog in de straten. Eerst werd dit water via de Almelose en Exoosche Aa naar de Regge afgevoerd. Later loste de aanleg van kanalen – eerst het Lateraal kanaal en later de Doorbraak – het probleem definitief op. Het kanaal Almelo - de Haandrik verbindt onze stad al sinds de 19e eeuw met Zwolle en in de 20e eeuw werd het Twentekanaal gegraven.

Tukkersdijkje, Lateral
Kanaal, Bron: Beeldbank
Gemeentearchief
Almelo

Jong Aadorp en oud Bi(e) den Broecke

Al in de middeleeuwen wordt melding gemaakt van het gebied Bi(e) den Broecke (bij het moeras). In de late middeleeuwen was Bornerbroek een aanduiding voor een aantal bij elkaar gelegen boerderijen.

Het gebied rond Bornerbroek kent een grote diversiteit aan (cultuur)landschap, zoals het oorspronkelijke kampen- en coulisselandschap, de singels, kampen en houtwallen, en ‘oude’ natuurgebieden zoals het Bloom’n Ven. Maar er zijn ook ‘nieuwe’ natuurgebieden, zoals het Nijreesbos, recreatieplaats Grasbroek (een voormalig zandwinningsgebied) en de ecologische verbinding ‘de Doorbraak’.

Aadorp is een jong dorp en ligt in het voormalige veengebied aan weerszijden van het kanaal Almelo-De Haandrik. Dit veengebied werd na 1900 geleidelijk ontgonnen. Aadorp was vroeger bijna helemaal omgeven door mooi, landelijk gebied; de bouw- en weilanden van De Woesten, de prachtige lanen van het Noordbroek en de Aadijk, Polder en Bleskolk. Inmiddels zijn hier verschillende industriegebieden ontwikkeld, maar in het dorp zelf en aan de westkant is nog rijkelijk groen te vinden. Rond de laatste eeuwwisseling kreeg Aadorp er vanuit de provincie een natuurgebiedje bij aan het kanaal.

Bedrijventerreinen

Almelo ontstond in de vroege Middeleeuwen als een kleine boerengemeenschap. Door de opkomst van huize Almelo groeide de nederzetting uit tot het handels- en bestuurscentrum van de regio. Aan het einde van de 14e eeuw kreeg Almelo het recht tot het houden van jaarmarkten; dat was de aanzet tot verder ontwikkeling.

Na 1830 ontwikkelde zich een sterk groeiende textielindustrie in Twente, uit de textiel-huisnijverheid. Door de gunstige geografische ligging en de aanleg van spoor-, water- en wegverbindingen ontstond er een uitstekend vestigingsklimaat voor die industrie. Tussen 1874 en 1914 ontwikkelde Almelo zich tot een middelgrote industriestad, waarin fabriekspijpen en sheddaken het stadsbeeld bepaalden.

Tot ongeveer 1960 was Almelo synoniem met textiel; ‘cotton was king’ in Almelo, met duizenden arbeidsplaatsen. Het imperium viel toen de productie van deze voor Twente (te) dominante bedrijfstak werd verplaatst naar lage-lonen landen. De poorten sloten, fabriekspijpen vielen. Almelo had een kwart eeuw nodig om die klap te boven te komen.

De Leeuwarder Textiel Maatschappij nv (ELTEM / LTM) aan de Veldkampsweg. Het interieur van de naaizaal. Bron: Beeldbank Gemeentearchief Almelo

Na de textiel

De herstructurering van de industrie verliep moeizaam maar niet zonder succes. Vooral de metaal-, voedings- en elektronica-industrie zorgden voor vervangende werkgelegenheid, evenals de vestiging van Urenco. Rond 1980 trok de werkgelegenheid weer flink aan dit leidde tot een groeiende vraag naar nieuwe bedrijfsterreinen, zoals Turfkade, Dollegoor en Bornsestraat.

Bij de lokalisering van nieuwe bedrijfslocaties was de bereikbaarheid nog altijd van doorslaggevend belang. Zodoende zijn ze allemaal gesitueerd aan kanalen en spoorwegen (zoals Turfkade, Slachthuiskade, Dollegoor, Bedrijvenpark Twente) of belangrijke hoofdwegen (zoals Noordbroek, Twentepoort en Bornsestraat).

Stad van doeners

Inmiddels biedt Almelo relatief veel ruimte aan bedrijvigheid. We huisvesten zowel lokale bedrijven als internationale ondernemingen. Vooral de innovatieve maakindustrie, logistieke sector en high tech branche voelen zich hier thuis.

Met 40.000 arbeidsplaatsen zijn we een stad van doeners. De bedrijvigheid zit vooral aan de randen van de stad, waar klanten en leveranciers af en aan rijden.

Maar ook watergebonden activiteiten spelen een hoofdrol in onze stad. Zoals zware transporten die vanuit Almelo vervoerd worden naar havens over de hele wereld. De oude havens in de stad, die ooit de grootste katoen ‘port’ van Europa vormden. En de nieuwe containerterminal, voor goederenoverslag via het water.

Industrie van Almelo door de jaren heen. Bron: Beeldbank Gemeentearchief Almelo

Onze bedrijventerreinen

In totaal hebben we maar liefst negen terreinen, met ieder een eigen signatuur:

- Aan de noordkant ligt bedrijventerrein Turfkade, dat doorloopt tot in het centrum. Hier zijn voornamelijk middelgrote industrieën en productiebedrijven gevestigd.
- Aan de noordwestkant van de stad Almelo (rondom Aadorp) vinden we de bedrijventerreinen Noordbroek, Slachthuiskade en Dollegoor. Hier zijn veel middelgrote productie- en handelsbedrijven met watergebonden activiteiten gevestigd, dankzij de ligging aan het Twentekanaal.
- Ten westen van de stad Almelo liggen bedrijventerreinen Wendelgoor en Buitenhaven, omsloten door de N36 en de spoorlijn én pal aan het Twentekanaal gelegen. Veel van de gevestigde bedrijven hebben dan ook watergebonden activiteiten en hier zit een verscheidenheid aan detailhandelsbedrijven, zelfstandige kantoren en gemengde bedrijven.
- Ten zuiden van de stad Almelo (en ten noorden van Bornerbroek) liggen bedrijvenpark Twentepoort en het XL Businesspark. Twentepoort valt op door de hoogwaardige uitstraling, met bedrijfsverzamelgebouw Magna Porta als blikvanger. Het XL Businesspark is grootschalig en biedt ruimte aan (inter)nationale bedrijven van formaat in de logistiek, transport, distributie en industrie.
- In het zuidoosten ligt bedrijventerrein Bornsestraat, waar verschillende hoogwaardige, technische bedrijven elkaar hebben gevonden.

Grote werk- en winkellocaties

De grote winkel- en werklocaties in de stad rekenen we ook tot de bedrijventerreinen. Zoals de Woonboulevard, het ziekenhuis en voetbalclub Heracles, ontstaan in 1903 door een fusie van de clubs Inartie en Hollandia. Tot 1906 heette de club nog Hercules, totdat het eerste team zich aanmeldde voor de tweede klasse van de Nederlandse Voetbal Bond; ze waren welkom, mits de naam werd veranderd, want er was al een Hercules in Enschede. Daar hebben we nooit meer wat van gehoord, maar ons Heracles groeide uit tot eerste divisie en Eredivisie niveau.

Wijken en dorpen

Al in de eeuw van de textielindustrie was Almelo een ideale vestigingsplaats, dankzij de gunstige ligging bij wegen en water. De werkgelegenheid groeide onstuimig en de bevolking groeide mee, waardoor we een van de grote Twentse steden werden. Rondom de Almelose kern – onze huidige binnenstad – ontstonden de eerste uitbreidingswijken, zoals De Riet.

Na de Tweede Wereldoorlog nam de bevolkingsgroei helemaal een hoge vlucht en ontstonden grote nieuwbouwwijken. Zo zijn Ossenkoppelerhoek, Kerkelanden, Haghoek, Aalderinkshoek, Schelfhorst en Windmolenbroek allemaal tussen 1950 en 2000 gebouwd.

Rond 1960 begonnen de textielfabrieken uit de (binnen)stad te verdwijnen. Veel van deze fabriekslocaties zijn tot woonbuurten ontwikkeld, zoals Bendien, Stoomspinnerij Twente en Van Heek Scholco. Economisch was dit een grote klap en het duurde even tot er nieuwe economische impulsen kwamen. Vanaf ongeveer 1975 begon de bevolking weer te groeien. Om deze gezinnen – en de groei van het aantal eenpersoonshuishoudens – te huisvesten waren nieuwe woonwijken nodig.

Later werden ook voormalige industrieterreinen als Hedeman (Sluitersveld) en Indië omgevormd tot sfeervolle woonwijken. Tot na 2000 zijn er nog (kleinere) uitbreidingswijken ontstaan, waaronder Markgraven, Nijrees en Kollenveld.

Groen en divers wonen

Vanuit een Almelose woonwijk is het buitengebied nooit ver weg. De latere, grote uitbreidingswijken zijn ook opvallend groen; de buurten in Aalderinkshoek, Schelfhorst en Windmolenbroek worden verbonden door brede groenstroken en parken.

De woningen in deze wijken zijn heel divers; van appartementen en sociale woningbouw tot vrijstaande woningen op ruime kavels. Oudere wijken, zoals Ossenkoppelerhoek, Sluitersveld en Nieuwstraatkwartier bestaan voornamelijk uit huurwoningen en hebben qua bewoners een homogener karakter. Arbeidsmigratie veranderde de bevolkingssamenstelling van de stad sinds de jaren '60 en dat is terug te zien in de oudere wederopbouwwijken als Kerkelanden, Ossenkoppelerhoek en Nieuwstraatkwartier.

Sinds de gemeentelijke herindeling van 2002 horen de dorpen Bornerbroek en Aadorp ook bij Almelo.

Over een man en z'n (Aa)dorp

De geschiedenis van Aadorp begint met de stichter: Jan Marten Kamphuis, Groninger van oorsprong. Samen met zijn broer kocht hij rond 1908 ongeveer 68 hectare 'woeste grond' ten oosten van het

Almelo-De Haandrik-kanaal. Hier stichtte hij een boerderij en de broers bouwden dijken en plaatsten vijzelpompen, om het water weg te krijgen. In 1916 trok de broer zich terug; die zag geen heil meer in geld stoppen in het ‘watergat’. Kamphuis verkocht 20 hectare aan een veehouder (om zijn broer uit te kunnen kopen) die een boerderij bouwde op de plek waar nu dorpshuis ‘t Aahoes staat. Kamphuis was ook de man die zich hard maakte voor de school, die in 1928 werd geopend, voor de brug over het kanaal, die er in 1930 kwam, voor de aanleg van elektriciteit in 1931, de waterleiding in 1935 en de verharding van de kanaaldijk, in 1938.

De heer en mevrouw Kamphuis en personeel, omstreeks 1908. Bron: Mijn dorp aan de Aa. De kronieken van Aadorp.

De woonwijk ‘Buiten Wonen’ uit 1926 was de eerste Aadorpse bestemmingsplan met woningen. In 1930 werden De Woesten en Buiten Wonen met elkaar verbonden door de brug over het kanaal en besloot de gemeenteraad van Vriezenveen om deze wijken samen ‘Aadorp’ te noemen (ontleend aan de Vriese Aa). In de jaren vijftig van de 20e eeuw begon de sociale woningbouw en in de jaren ‘70 en ‘80 volgden ‘plan Hammink’ en woonwijk De Molenhoek, ontwikkeld door Vriezenveen. Vandaag de dag heeft Aadorp nog wel kleinschalige bedrijvigheid, maar voor allerlei voorzieningen is het dorp aangewezen op de stad Almelo. Dorpshuis ‘het Aahoes’ doet dienst als onder meer sportzaal, toneelzaal en café.

Bornerbroek, van marke tot kerkdorp

In de 16e eeuw was dit karakteristieke kerkdorp een zelfstandige marke (collectief van grotere boeren) binnen het richterambt Borne. De richter was de handhaver van kleinere vergrijpen. Na opheffing van de marken in de 19e eeuw bleef Bornerbroek agrarisch georiënteerd. Een echte dorpskern ontstond pas in de loop van de 20e eeuw. Volgens de overlevering zou het dorp eigenlijk meer richting Enter komen, maar onderweg brak de as van de wagen waarmee de bouwstenen voor de kerk werden vervoerd. Waarop de eerste St. Stephanuskerk dan maar ter plekke werd gebouwd.

St. Stephanuskerk in
Bornerbroek. Bron:
Beeldbank
Gemeentearchief
Almelo

Een aantal panden die lange tijd gezichtsbepalend waren voor Bornerbroek is inmiddels weer verdwenen. Zoals de molen, zuivelfabriek en het klooster. De voormalige bibliotheek en het parochiehuis werden wel bewaard en kregen een andere functie. Ook de gezellige horeca met terrasjes, rond de rotonde bij de kerk, is nog steeds typerend voor het dorp.

Bornerbroek is een radiaal dorp met elf grotere en kleinere wegen die van en naar de dorpskern lopen. Het dorp heeft een authentieke uitstraling en de meeste families wonen hier al generaties lang. Ook de nieuwe generaties willen graag blijven. Niet alle voorzieningen zijn meer vorhanden; voor de huisarts, bibliotheek of bankzaken moeten inwoners naar de stad. Maar de saamhorigheid en kleinschaligheid maken Bornerbroek tot wat het is.

Binnenstad

Almelo is ontstaan in de 11e eeuw. Rond de 14e eeuw kregen we stadsrechten en tegen die tijd hadden we een oppervlakte van ongeveer acht hectare. De belangrijkste gebouwen waren Huize Almelo, de Grote Kerk, het stadhuis, de grafelijke watermolens en het Sint Catharinaklooster. Tot 1830 bleef dit bijna ongewijzigd. Sterker nog, door de ligging van Huize Almelo, het stelsel van waterlopen en het feit dat Almelo geen vestingwerken heeft, is het toenmalige stratenpatroon nu nog steeds bepalend voor de structuur van de binnenstad.

Tot het begin van de 19e eeuw was Almelo qua grootte dus niet veel meer dan een vlek, omringd door gaarden, beken en talloze waterlopen. De heerlijkheid Almelo was in zijn tijd bijna uniek in Nederland.

Juridisch en bestuurlijk fungeerde Almelo als een feodale stadsstaat die zich in veel opzichten onderscheidde van zijn omgeving.

Huize Almelo in het stadscentrum, het grootgrondbezit met tientallen pachtboeren, de rechtbank en de markt zijn nog zichtbare verschijnselen uit die periode. Zo stamt het koor van de kerk uit 1493 en de rest van de kerk uit 1738. Het centrum van ons stadje werd gevormd door de Koornmarkt, met het stadhuis dat in 1691 was gebouwd en twee watermolens. Gedurende de twee volgende eeuwen werden alleen een aantal kleine woonbuurtjes gebouwd, zoals het Schokland, Bartelshoek en de Doelen.

Maar dan groeit Almelo uit tot een centrum van de textielindustrie, dankzij de linnenreders. Zij kochten linnen doek bij de boeren en verkochten het in de handelssteden. Voor de boeren was deze huisnijverheid een steeds belangrijkere bron van inkomsten; ze gingen meer weven en minder landbouwen. Met de komst van de stoommachine gingen de ontwikkelingen nog sneller en het aanzien van ons plattelandsstadje veranderde ingrijpend. Grote textielfabrieken vestigden zich aan de westzijde van het kanaal, rokende fabriekspijpen gingen het straatbeeld bepalen en stoomfluiten kondigden het begin en einde van de werktijden aan.

In de negentiende eeuw ontwikkelde Almelo zich ook tot een bestuurlijk centrum door de vestiging van een Arrondissementsrechtbank. Oude woningen werden vervangen door statige herenhuizen en in steeds meer panden werden winkels, kantoren en bedrijfjes gevestigd.

Kansen voor de binnenstad

Vanaf 1960 begint het textielimperium af te brokkelen. De ondergang van de industrie leidde tot talloze bedrijfssluitingen en tot een sterke verpaupering van de binnenstad. Rond 1965 werd de aanzet tot een complete binnenstadsvernieuwing gegeven, die echt op stoom kwam tussen 1975 en 1985. Vooral dankzij het ambitieuze structuurplan, dat de binnenstad versterkte als regionaal koop- en uitgaanscentrum, met aantrekkelijke woningen voor allerlei doelgroepen en veel nieuwe werkgelegenheid door de vestiging van kantoren, diensten en instellingen. Later werd dit nog aangevuld met de opheffing van de oostwesttraverse, de ontwikkeling van het pleinplan en de verbreding van het centrum in de richting van de Haven en de Hofstraat.

Die ingrijpende vernieuwing resulteerde in een aantrekkelijk koopcentrum waarmee de regionale aantrekkingskracht toenam. Als gevolg daarvan kwam er steeds meer horeca, vooral rondom het centrumplein, de Koornmarkt en rond de splitsing Grotestraat-Kerkstraat. Rond de Molenstraat en Ootmarsumsestraat ontstond een uitgaansgebied en er kwamen steeds meer culturele voorzieningen bij, zoals Hof 88 in (natuurlijk) 1988, het Theaterhotel in 1991 en de nieuwe bibliotheek in 1994.

Kwartier, kade, kop en kern

Alles wat Almelo van oudsher bijzonder maakt zie je nog altijd terug in de binnenstad.

Ondernemerschap en gastheerschap, het rijke verleden, de aanwezigheid van aantrekkelijke natuur en een gevarieerde, actieve gemeenschap. De binnenstad bestaat uit vier zones, ieder met z'n eigen kwaliteiten:

- Het Gravenkwartier is de plek waar onze stad is ontstaan. Via statige lanen sluit het groen van de Heerlijkheid Almelo aan op de binnenstad. Hier is Almelo historisch mooi.
- De Stadskade is een prachtig waterfront dat (in de nabije toekomst) ruimte biedt aan een rijke mix van wonen, werken en publieke voorzieningen.
- De Kop van Zuid is de culturele en bourgondische kant van onze binnenstad. Hier vind je cultuur, vermaak, uitgaan en lokaal ondernemerschap.
- En het Kernwinkelgebied is ideaal voor een dagje shoppen, eten, drinken en ontspannen. Ook de evenementen gebeuren meestal hier.

Daarnaast is de binnenstad aangesloten op het stationsgebied en alles daaromheen, zoals het ROC, de rechtbank en het theater. Bovendien neemt het water (weer) een steeds prominentere plek in. Dat maakt onze binnenstad nog aantrekkelijker en biedt ruimte om overlast bij hevige regens te voorkomen.

De Schuttenstraat in Almelo door de jaren heen. Bron: Beeldbank Gemeentearchief Almelo en Beeldbank gemeente Almelo

IK WIL EEN
IDEE INDIENEN

Wilt u een ruimtelijk idee indienen? Onderstaande animatie laat zien hoe u dat doet ([de animatie is op de website te bekijken](#)).

Kort samengevat werkt het als volgt:

- Kijk eerst of uw idee binnen het Omgevingsplan past op: [Ruimtelijkeplannen.nl](#) (omdat het Omgevingsplan nog niet klaar is linken we nu nog door naar ruimtelijke plannen).
- Past uw idee binnen het Omgevingsplan? Dan kunt u direct een vergunning aanvragen en aan de slag. Vraag uw vergunning aan via het loket [Omgevingsvergunning](#).
- Past uw idee niet binnen het Omgevingsplan? Dan kunt u contact opnemen met onze Intaketafel, via: gemeente@almelo.nl. Vermeld in de onderwerpregel 't.a.v. de Intaketafel'.

Wilt u meer weten over hoe deze Omgevingsvisie werkt en wat u er mee kan? Ga dan naar [Uitleg over de omgevingsvisie >](#)

Heeft u een vraag, idee of opmerking?

De Omgevingsvisie wordt op gezette tijden herzien. U kunt uw aanpassingen per mail aan ons doorgeven en dan nemen we die bij de volgende herziening mee. Mail naar gemeente@almelo.nl en vermeld in de onderwerpregel 'Aanpassing Omgevingsvisie'.

Ook voor vragen en (andere) opmerkingen kunt u bij dat mailadres terecht. Wilt u een ruimtelijk idee indienen? Volg dan de stappen op de pagina [Ik wil een idee indienen >](#)

